



התאחדותנו



יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

י' אייר תשע"א

בהר

שנה ט"ו גליון תש"י

תוכן הענינים

לקח טוב.....א'
שבת בשבתו.....ב'
דבש תמרים.....ג'
בשפתי צדיקים.....ד'
פרפראות לחכמה.....ה'
ודרשת וחקרת.....ו'
פניני התורה.....ז'
חוקים להורותם.....ח'
הילולא דצדיקא.....ט'
דבר בעתו.....י'
מש"ה קיבל תורה.....י"א
משולחן מלכים.....י"ב
דברות קודש.....י"ג

אבות פרק ג'

וספרת לך שבע שבתות שנים

שבור ורצוץ התהלך לו העני בדרך כשמקלו בידו ותרמילו בין כתפיו שכן, אחרי שעבר עליו יום עבודה קשה ומפרכת ולא עלתה בידו לקבץ כי אם פרוטות שהוקות שלא יספיק אפילו ללחם צר ומים לחץ לבניו הרעבים.

שקוע במחשבותיו נדד עד שהתקרבו לעומתו קבוצה של עניים אחים לצרה שגם הם עברו את כל התלאה כשחזרו על הפתחים כדי לפרנס אותם ואת ביתם, בעמדם כך פתחו בשיחה על מצבם הקשה ועל הירידה הגדולה שחלה במתן צדקה, אף העשיר הגדול ביותר בעיר, שפעם הי' נותן לכל עני רובל שלם, אינו נותן עכשיו כי אם פרוטות אחדות.

אחר מן העניים ישב כל העת בצד, וספר לעצמו את כספו אשר אגר לו במשך היום, ואחרי שגמר לספור קפץ ואמר: ברוך ה' היום היתה לי הצלחה גדולה ותרמילי עמוסה וכבדה היא מגודל המשא, וכך היה מתפאר ומשתבח במטבעות הרבות שברשותו, הפרוטות שכבדו על תרמילו הטעו אותו, ודומה היה בעיניו שהוא עשיר גדול, ולרשותו עומד אוצר בעל ערך עצום.

העניים צחקו ממנו ואמרו לו: טעות גדולה יש לך, הרי לא ספרת רק פרוטות, אכן פרוטות יש לך לרוב, אולם אם תנסה להמיר את פרוטתך לדינרי זהב, יתברר לך לדאבון לבך שיש לך דינרים מועטים בלבד, אינך עשיר כלל וכל דברך אינם אלא דמיון.

והנמשל מובן, האדם מתהלך לו בעולמו של הקב"ה וסבור שהוא יחיה כאן עוד זמן רב, זמן שכמעט ואי אפשר לספור ולהעריכו, הסיבה לכך היא מפני שהאדם סופר ימים או שבועות ונדמה לו שימיו רבים, גם מי שסופר שנים דומה לו שעוד שנים רבות ממתנות לו, אולם אם יספור את חייו לפי שמיטות או יובלות, שגם הם עוברים וחולפים, יתברר לו שזמנו מועט ויקר ועליו לנצל למטובה ככל יכולתו.

על כך אומר הכתוב "וספרת לך שבע שבתות שנים, שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה", ולכאורה יקשה למה צריך התורה לפרט כמה שיצא בחשבון שהם תשע וארבעים שנה, אלא לימדך הכתוב שעל האדם להתרגל לספור את חייו לפי שמיטין ויובלות, ואז הוא יהוש כאורח שבא לזמן מועט ובקרוב הוא יאלץ להפרד ולחזור למקומו.

בוודאי שמחשבה זו תשפיע למטובה על מהלך חייו והוא ישתדל להרבות בתורה ובמצוות, כדי שבבוא יומו יהיו בידיו אוצרות גדולים ואמיתיים של תורה ומצוות לרוב.

לוח הזמנים

אמור

החליצין	מונאי שבת	סיכאט
9:10	7:42	ברוקלין
9:13	7:44	קרית יואל
9:11	7:43	מאנסי
9:10	7:42	לעיקוואוד
9:08	7:40	מיאמי
8:54	7:26	לאס אנדזשעלס
9:21	7:52	מאנטרעאל
9:23	7:54	טאהש
9:39	8:11	טאראנטא
8:40	6:44	ירושלים
8:38	7:02	בני ברק
9:46	8:17	לאנדאן
10:01	8:32	מאנטשעסטער
10:26	8:54	אנטווערפן
6:40	5:10	מעלבורן
19:20	17:52	בוענאס איירעס
21:29	20:00	ווייען

להכנסת מודעות,
ברכות מזל טוב,
הנצחת שם,
לעילוי נשמות, וכו'
יפנו לאפיס כולל
עצי חיים בארה"ב
1-888-732-6347
EXT 4
1-888- REB - MEIR

יסודי התורה בחוקותי

יום ראשון	נה.
יום שני	נה:
יום שלישי	נו.
יום רביעי	נו:
יום חמישי	נז.
עש"קושב"ק חזרה	

הכּונו

דער דינער השנתי
לטובת מוסדותינו הק'
יטב לב דרבינו יואל
ירושלים - בני ברק

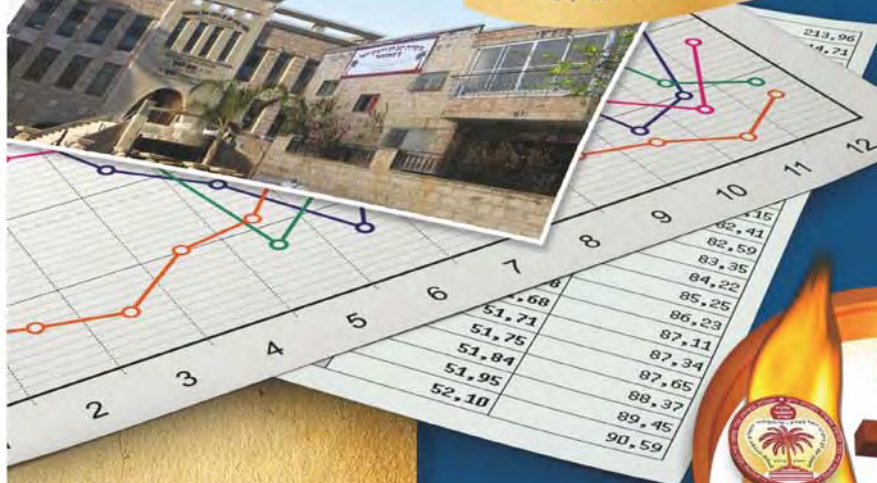
איז באשטימט אויף

דינסטאָג פרשת נשא

כ"ז אייר (ולמס' 31 MAY)

הכּונו

אונזער אייער הצלחה
באקענט זיך מיט
בעבר ובעתיד
פרטים יבואו אי"ה



מוסדות

יטב לב בארה"ק

ג' נשא • כ"ז אייר
באולם ראז קעסיל

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים
ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

בכח התלמוד לקבל, וכן האזהרה
היינו התלמוד שלא יונה את הרב
שיאמר שמבין ואינו מבין נ"ל.

(אגרא דכלה)



**אם אין שואלים על הפרנסה רק
בוטחים בה, לא נפסק השפע כלל**

וכי תאמרו מה נאכל בשנה כו' בשם
וצויתני את ברכתי לכם כו' בשם
אחי החסיד המפורסם ויש לדקדק
היות שהתורה יצאתה בכאן מדרכה
שדרך הקרא לכתוב איזה יתור לשון
בפסוק אפילו אות א' ועל ידי זה
מתורץ כמה קושיות אבל הקשיא לא
נכתב בעצמה בתורה וכאן נכתב
הקושיא בתורה וטוב היה שלא לומר
כי אם וצויתני את ברכתי וממילא לא
יקשה שום אדם לומר מה נאכל,
ונראה שהשם יתברך ברוך הוא
כשברא את העולם השפיע מטובו
צינורות מושכין שפע לצרכי בני אדם
ודרך השפע שלא להפסיק כלל, אלא
כשהאדם נופל ממדרגתו ואין לו
בטחון כבורא ברוך הוא המשיגה
אמיתי הון ומפרנס בריות בלי הפסק
כלל אז עושה האדם ההוא במחשבתו
ההיא אשר לא מטהר פגם חלילה
בעולמות עליונים ומתישין כח פמליא
של מעלה ר"ל ואז נפסק השפע חלילה
וצריך השם יתברך ברוך הוא לצוות
מחדש השפע שתלך כמו מתחילת
הבריאה, וזה הוא וכי תאמרו כו'
שהתורה מלמדת לאדם דרכי השם
שיהיה שלם בבטחונו על אלהיו ולא
יאמר כלל מה יאכל כי כאשר חלילה
יפול מן הבטחון לחשוב מה יאכל הוא
עושה פגם חלילה בהשפע ואמר
כלפי שמיא לצוות מחדש, וכי תאמרו
פירוש כאשר תאמרו כך ואז תטריחו
אותי וצויתני כו' אלא לא תתנהגו כך
ותבטחו בה' בכל לבבכם ואז תלך
השפע בלי הפסק כלל תמיד לא יחסר
כל בה. (נרעם אלימלך)

ביהמ"ק וליכא מידי דלא רמיזא
באורייתא.

(קרבן העני)



אל תקח מאתו נשך ותרבית וכו',
עדה"כ ריש ועושר אל תתן לי, כי ע"י
עשירות יותר מדאי יוכל לנמות
חלילה מדרך הטוב כמ"ש וישמן
ישורון ויבעט, וכמו"כ ע"י עניות ר"ל,
כי אם אין קמה אין תורה, לזאת צריך
לבקש מאת ה' בורא ב"ה להשפיע לו
פרנסה שיוכל להחזיק עצמו בתורת
ה', אך לא עשירות ביותר, וזהו אל
תקח מאתו נשך ותרבית, כי נשך
היינו נשיכין דיסורים ועניות ר"ל,
ותרבית נקרא עשירות ברוכבי יתירה,
וזאת לא תקח מאת הכוב"ה ורק
ויראת מאלקיך וחי אחיך עמך, היינו
לבקש על פרנסה שנקרא חיים, ותהיה
לו לעזר ולסעד לקיים ויראת מאלקיך.

(אמרי נועם)



**ולא תונו איש את עמיתו ויראת
מאלקיך,**

הכתוב בא להורות לנו שכל ירמה
האדם לחבירו ולהטעותו לחשוב עליו
שהוא ירא את ה' כדי שחבירו יחזיקו
ליכא שמים, וזה שנאמר ולא תונו
איש את עמיתו, ר"ל שלא תאנה אותו
בזה שיסבור ויראת מאלקיך שיש לך
יראת שמים, וקדוש אחד אמר שע'
בא' מתחלף והוי כאלו כתיב לא תונו
איש את עמיתו ור"ל שלא יהמה
האדם את עצמו שהוא בבחינת אמת.

(אילנא דחיי)



**וכי תמכרו ממכר לעמיתך או
קנה מיד וכו' אל תונו,**

קרוב לפשוטו יש לרמוז ג"כ בדברי
תורה, אם מוכר לחבירו ד"ת היינו
שלומד עמו, הוא באזהרה שלא יונה
אותו, היינו כשאנו מסבירו כל הענין
הנרצה אשר חלק לו השי"ת, וישנו

ולא תונו איש את עמיתו,

כי כפי הידוע תתחלף אות עי"ן לאל"ף
במבטא (באותיות אהה"ע) וא"כ הרי
הוא כאילו נכתב "אמיתו" והפ"י הוא
דהתוה"ק מורה לנו ולא תונו איש את
אמיתו, רצ"ל כי כל איש ואיש לא
יאנה וירמה את האמת שלו, רק לך
עם האמת להאמת.

(באר המים)



**ועשיתם את חוקותי ואת משפטי
תשמרו ועשיתם אותם,**

י"ל עפי"מ חז"ל חישוב אדם לעשות
מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו
הכתוב כאילו עשאה, ולפי"ז יש ב'
אופנים בקיום במצות, הא' מי שמקיים
המצות בפועל ממש, והב' שלא עשה
המצוה, אלא שהישיב לעשותו ונאנס
ולא עשאה, ג"כ כמצוה יחשב לו
וזה"כ ועשיתם את חוקותי קאי על
שמוקיים המצות בפועל ממש, ואח"כ
אמר ואת משפטי תשמרו, היינו
במחשבה לבד שתכינו עצמכם לקיום
המצוה ואפי' שנאנס ולא קיומה, עכ"ז
ועשיתם אותם, מעלה הכתוב כאלו
קיימתם בפועל ממש.

(באר מנחם)



כי לי בני ישראל עבדים,

ברש"י שמרי קודם, היינו שישראל
עצמם הם קנין אחד של הקב"ה כמ"ש
באבות, ישראל קנין אחד, והם"מ
שרוצה ח"ו לגבות משמרי חוב אינו
יכול לגבות מחמת ששטרו של הקב"ה
קודם.

(חידושי הר"ם)



**את שבתותי תשמרו ומקדשי
תיראו,**

והנה בתורה אין ניקוד ויכולין לקרות
תיראו לשון ראייה, ורמזה לנו תוה", כי
מיד שישמרו ב' שבתות (כי מייעוט
רבים ב') מיד יהיו נגאלין וירוא בנין

פרשת בהר תשע"א

בס"ד

צענטראלע נומערן:

718
305-6942

212
444-9899

קריט יואל:

845
537-6660

ארץ ישראל:

02
372-1111

מיקום אונטער ווירט פונקט קל רעזולט	מסמך דאקומנט קול ווערד שאל ווערד	לייז ווער-אמ
קול ווערד (לייז קול)	מיקום מיקום	מיקום מיקום
קול ווערד ווער-אמ	מיקום מיקום	מיקום מיקום
קול ווערד ווער-אמ	מיקום מיקום	מיקום מיקום

צו אדווערטייזינג, רופט אריין אין אפיס:
718-395-7072



קול משמרת הכשרות

צוגעשטעלט דורך "בית ועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קר"י

אריאל 100

שאלות ותשובות בעניני כשרות

זענען שוין איבערגעגעבן געווארן בס"ד
לשביעת רצון פון די טויזנטער טעגליכע אריינרופער

די וועכענטליכע שו"ת בעניני כשרות הערט מען אויף

קנעפל: 211

(2 פאר די ספעציעלע אפטיילונגען, 1 פאר כשרות, 1 פאר די וועכענטליכע שו"ת)

איר קענט איבערלאזן סיי וואסערע שאלה בעניני כשרות
דורך לאזן א "מעסעדש" אויף:

347-669-4353

אדער אריינשיקן א "פעקס" צו:

206-888-4353

זיך צו פארבינדן מיטן מערכת פון קול משמרת הכשרות, לאזט איבער א מעסעדש
אנעם דערמאנטן מעסעדש באקט און מען וועט איין אייה צוריקרופן.

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים על פרשת השבוע ערובים וסדורים

בשבת נשפע שפע חכמה ובינה בחכמת התורה

ושבתה הארץ שבת לה', פירש"י ז"ל לשם ה' כשם שנאמר בשבת בראשית. וי"ל כי מאחר שנגזרה גזירה מן השמים בזיעת אפך תאכל לחם וצריך האדם להתייגע על פרנסתו בכל ימות השבוע להביא טרף לביתו ואך זמנו פנוי לעסוק בתורה כראוי, על כן נתן הקב"ה ברכה מיוחדת ביום השבת שאם ימלא האדם עתיו ורגעיו בשבת קודש ביגיעת התורה, יזכה למציאה אחר היגעה שתהא ברכה ניתנת בתורתו וישפיע לו מן שמים שפע חכמה ובינה להבין ולהשכיל חכמת התורה הרבה יותר מכפי ערך יגיעתו. וכדברים האלו יתכן לומר אף לגבי שנת השמיטה שבת הארץ, כי מבואר במגלה עמוקות בפרשת אשר כל תכלית מצות שמיטה הוא כדי שיעסקו ישראל בתורה עיי"ש, אך לכאורה מה יתן ומה יוסיף עסק התורה בשנה השביעית בלבד, והלא תורתנו הקדושה ארוכה מארץ מדה והאיך ישיג האדם בשנה אחת השבת התורה והחכמה, ועל כן צריך לומר שהטביע הקב"ה בשנה הזאת שתהא ברכה ניתנת בתורתן כיום ביום השבת, וזש"ה וידבר ה' אל משה בהר סיני וכו' כי תבוא אל הארץ אשר אני נותן לכם, שבאותה שעה שנתן הקב"ה תורה לעמו ישראל על הר סיני, אמרה תורה לפני הקב"ה כשיכנסו לארץ זה רץ לכרמו ולשדהו ואני מה תהא עלי, ועל זה בא התשובה שישבתו מעבודתם בשנה השביעית ויהא זמנם פנוי לעסוק בתורה, אך לכאורה יקשה דמה יוכלו להשיג ע"י עסק התורה בשנה אחת בלבד על זה הוסיף ושבת הארץ שבת לה' כשם שנאמר בשבת בראשית, היינו שהטביע הקב"ה בשנת השמיטה שתהא ברכה ניתנת בתורתן כמו ביום השבת, ועל ידי זה ישיגו בני ישראל חכמה התורה ברוב עוז ותעצומות.

(ברך משה)

בשבת נעשה איש הישראלי כמלאך

שבת הארץ לכם לאכלה, ר"ת בגימ' שס"ה רמז שלא יאכל אדם כל ימות השנה אלא משל שבת כמו שהי' עושה שמאי, וכן מזון כל השבוע הוא מן שבת לזה מונין א' בשבת שני בשבת, לאכלה עם האותיות בגימטריא מלאך, רמז שנעשה הישראלי יום השבת כמלאך לובש לבנים כמו שאמר על ריב"א שהי' לובש סדינים לבנים ודומה כמלאך ה', שבת הארץ לכם בגימטריא זו היא הנפש יתירה, וזהו לכם לא עשה כן לאחרים, לכם, מלך, שהוא בשבת כמלאך בטל ממלאכה.

ע"י קדושת השבת זוכה למלכות

והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך וגו'. צריך

לדקדק הלשון שבת הארץ לכם, הלא מבואר כבר באר היטב, ויש לומר על דרך מה שכתבתי לעיל שעל ידי ענוה ובחינת ארץ זוכה למלכות וממילא שממשיך שלחן מלכים, וזה סוד שבת מלכתא, וגם לקדושת שבת אי אפשר לבוא כי אם ע"י ענוה ושפלות כנ"ל, ועל ידי זה ממשיך פרנסה ועושר מלכות לכל אשר לו, וכמו שכתוב בזוה"ק שמיום השבת מתברכין כל שיתא יומין וכו' וכהנה, וזהו שבת הארץ היינו על ידי הענוה כנ"ל, לכ"ם אותיות מלך לרמז על שלחן מלכים כנ"ל.

(משמרת איתמר)

לעשות תשובה בער"ש כדי לקיים שמירת שבת

ואם לא מצאה ידו די השיב, ובמסורה ולא מצאה היונה מנוח, וי"ל עפ"מ"ש בברייתא במס' שבת י"ב חנני' אומר חייב אדם למשמש בבגדו ע"ש עם חשיכה, ופ"י הכוונה לתקן בערב שבת מעשיו הנקראים בגדים, כמ"ש בכל עת בגדיך לבנים, ולחזור בתשובה קודם ביאת שמש וכמ"ש בזוה"ק ויקהל כד עאל שבתא אצטרוכי אינון עמא לאסחאה גרמיהו, פ"י לבבם עצמם, משמושא דחול, ומי שאינו עושה כן זה אינו שומר שבת כתיקונו, וז"ב אם לא מצאה ידו די השיב ר"ל מי שלא קיים ושבת עד ה' אלקיך ולא פשפש במעשיו, ולא מצאה היונה מנוח, לזה - עם ישראל הנמשלו ליונה כמ"ש חז"ל (שבת ק"ל) - לא נחשבת מנוחת שבת למנוחה.

(זכור ושמור)

שמירת שבת היא תיקון לקבלת מלכות שמים

לא תעשו לכם אלילים וכו' את שבתתי תשמרו כו' אני ד', אפשר לפרש על פי מה דאיתא (שבת קיח:) כל המשמר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, ולזה סמך שתיקון אלילים הוא שמירת שבת, ומסיים אני ד', גם כן לרמז שבשמירת שבת היא תיקון לקבלת מלכות שמים.

(שובע שמחות)

האומר שקר בשבת מחלל השבת

את שבתותי תשמרו וי"ל עפ"י המשנה (מסכת דמאי פרק ד' משנה א') הלוקח פירות ממני שאינו נאמן על המעשרות, ושכח לעשרן ושאלו בשבת, יאכל על פיו. ופירשו דמתירא לשקר שאימת שבת עליו עיי"ש, ש"מ שאמירת שקר בשבת מלבד איסור דגופא יש בה חילול שבת, ורמז בסוף פ' בהר סיני א"ת" ש"ב"ת"ות"י"י"ת"ש"מ"ר"ו", נוטריקון א"ל ת"אמר ש"קר, ב"שר ת"אכל, ת"שתה י"ן, ת"ענוג ש"בת, מ"נוחת ר"ם ו"נשא. ע"כ.

(ישמח משה בספרו יין הרקח על מס' דמאי)

פרשת בהר תשע"א

בט"ד

צענטראלע גומערן:

718
305-6942

212
444-9899

קרית יואל:

845
537-6660

ארץ ישראל:

02
372-1111

לייט אונטערזיכט הערס הערס הערס	פערזענלעכע קליינט הערס הערס	לייט הערס הערס
קליינט (הערס)	הערס	הערס הערס הערס
הערס הערס	הערס	הערס הערס הערס
הערס הערס	הערס	הערס הערס הערס

צו אדווערטייזינג, רופט אריין אין אפיס:
718-395-7072



שפורט א נייעם טעם אין אייער דאווענען!

האלט מיט אויפן טעל. דעם נייעם וועכענטליכן שיעור

בעניני תפילה

ע ל ס ד ר ה ת פ י ל ה

פארגעלערנט אין ביהמ"ד הג קרית יואל
דורך הרה"ג ר' וואלף אהרן טעלער שליט"א

וואו איר וועט זיך באקענען מיט די אפטייטש, די ענינים
און די פארשידענע מנהגים, פון יעדן חלק התפילה

אצינד קען מען שוין הערן אויפן סיסטעם דעם ערשטן שיעור פון א בהר
איבער: סדר התפילות באופן כללי (הקדמה), ברכי נפשי, לשם יחוד.

די תפילה שיעור איז אויף

קנעפל: 666

(6 פאר שיעורים ודרשות, 6 פאר ענינים שונים, 6 פאר דעם שיעור בעניני תפילה)

דער שיעור אויפן לין איז געטפאנסערט
לע"נ ר' חיים יחיאל מיכל ב"ר יוסף ע"ה - ולע"נ ר' ישראל אהרן ב"ר יצחק אייזיק ע"ה

דבש תמרים

**בנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

את ברכתו שיהיה להם מעט כי הוא כל יכול להשפיע להם אפילו יש מאין וכאשר תבא הברכה קצת בשנה הששית בבחי' יש מאין ממילא יש מקום לחול לכל השלש שנים לאכול לשובע. (קדושת י"ט)

☆

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף תבואתינו וצויתי את ברכתי וגו'. ויובן לפי מה שפי' המפרשים מה שאמרו חז"ל אין ישראל ניוזנין אלא בזכות האמונה, דלכאורה קשה למה שכתב מצוה בהאי עלמא ליכא והרי הקב"ה שומר משמרתה של תורה וקעבר משום כל תלין, אכן יש לומר דקיי"ל שחשוכר פועלים ע"י שליח אינו עובר משום כל תלין ואיתא כי תרי"א צוה לנו משה ואנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו, וא"כ על תרי"א שהיה ע"פ שליח ליכא כל תלין ורק על השתים ששמענו מפי הגבורה איכא כל תלין והם יסוד האמונה ולכן אין ישראל נזונין אלא בזכות האמונה, וי"ל עוד דקיי"ל אין בעל הבית עובר בכל תלין אלא אם כן תבעו אבל אם לא תבעו אינו עובר עליו, והנה תכלית מצות שמיטה הוא להשריש אמונה ובטחון בלב בני ישראל כי להי הארץ ומלואה, ולפי"ז גם על שבת הארץ מגיע שכתב בעולם הזה כיון שהוא מורה על האמונה אמנם זה רק בתובעו אז עובר על כל תלין, וזש"ה וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתינו, היינו שיתבעו בשכרן המגיע להן אז וצויתי את ברכתי לכם לשלם איש כמעשהו כדי שלא לעבור על כל תלין. (עצי חיים)

במהרה, ואז חדש ימינו כקדם ימים פשוטים ע"כ, וז"ש וחשב עם קנהו משנת המכרו לו עד שנת חיובל הוא שנת הגאולה אשר דרור יקרא לארץ, אם עוד רבות בשנים עד זמן הגאולה, אז לפיהן ישוב גאולתו לשמחנו כימות עניתנו, ואם מעט נשאר עד גאולתנו אז וחשב לו כפי שנינו, כלומר לפי זמן שנותינו הקצרים רק כפי ימיו הארוכים ישיב את גאולתו להשלים לשמחנו כימי הגלות. (יטב לב)

☆

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף תבואתינו וצויתי את ברכתי וגו'. ונ"ל דהנה הקשה בב"י למה קבעו ח' ימי חנוכה הלא היה בו כדי להדליק יום אחד, ות"י בטו"ז עפ"י הזהר עה"פ מה יש ליכי בבית דברכתא דלעילא לא שרי' באתר ריקניא א"כ למפרע אנו רואין שנעשה נס ביום אי דאלו נדלק כל מה שהיה בלילה האי לא היה מקום לנס לחול על שום דבר ע"כ, והנה כמו שהיא במצות חנוכה שהיה הנס ביום אי ג"כ דאל"כ לא היה מקום לנס לחול על שום דבר, כן הוא בכל עניני ברכות לישראל שצריכים לחול על שום דבר, ולפי"ז י"ל פ"י הכתוב וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתינו וא"כ לא יהיה שום דבר מקום לברכה לחול ושאלו כהוגן כיון דברכתא דלעילא לא שריא על אתר רקניא, וע"ז השיב הקב"ה וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש שנים ופירש"י לקצת הששית וכי הכוונה לרמוז שהוא ית' ינחיל ויצוה

ושבתה הארץ שבת לה. ופירש"י לשם הי כשם שנאמר בשבת בראשית, ויובן בהקדם דברי העיר דוד טעם לשמיטה להשלים שבתות הי מה שמגדל צמחים בשבת, כי אף שאנו מונין ללכנה מ"מ ע"י העיבורים נחשבת שנת החמה שס"ה ימים והוי השבתות של ששה שנים שיי"ב שבתות כי בכל שנה יש ג"ב שבתות לשס"ד יום ועם הנ"ב שבתות של שנת השביעית הוי שנה שלימה שס"ד ימים ועוד יום אי כי בצירוף כל השבעה ימים יש כאן עוד שבת אי עכ"ד, ולפי"ז יובן מה שנאמר בשבת בראשית שבת להי כי כביכול גם לפניו הוי שבת, אכן הרי גידול הצמחים הוא ע"י השני"ת כמ"ש המצמיה הרים חציר, וע"כ כתב רש"י ושבתה הארץ שבת להי, היינו שענין השמיטה הוא כפרה להי על מה שמצמיה בשבת, וע"ד הביאו כפרה עלי על שמיטתי הירח, כשם שנאמר בשבת בראשית שבת להי וע"כ צריך כפרה. (ישמח משה)

☆

וחשב עם קנהו וגו' אם עוד רבות בשנים וגו' ואם מעט נשאר בשנים ובמסורה וחשב לו כפי שנינו, י"ל עפ"י המקובל שישמח הי אותנו אחר ביאת הגואל כימי גלותנו שנאמר שמחנו כימות עיניתנו והנה הגם שנתארך מאוד הגלות זה זמן רב ולא נשאר כ"כ עד סוף אלף השישי דאז נשלם אפי' ימות המשיח, והתירוץ לזה שיתארכו הימים כי יומו של הקב"ה אלף שנים, וכזה פ"י המפרשים מאמה"כ בתהלים למה לנצח תשכחנו תעזבנו בהגלות לאורך ימים וכ"ת בשביל שאח"כ יתארכו הימים, השיבנו הי אליך ונשיבה

כולל עצי חיים

צדקת

רבי מאיר
בעל הנס

סיפורים של רבותיך ונשקל לכת

סינוט • סאטמאר

אלקא דמאיר עננו

החזקת אגיש עניי ארץ ישראל על טהרת הקודש

מזלא טבא וגדיא יא"ה

י'עלה ויבוא ויגיע ברכתו, ואיחולי לבנינו, לכבוד ידידנו הא"י גברא יקרא
ותיק ועושה חסד לזולתו, יראתו קודמת לחכמתו, אין גומרין עליו ההל
א"ר"י שבחבורה, ויוא"ל לשבת באהלה של תורה, חשיכה כאורה, משנתו קב ונקי
לא ישובות למענינו יומם ולילה, מרים על נס כוללינו המהוללה, ועומד לנו לאחי עזר

האברך המופלג והנעלה, עסקן נמרץ לשם ולתהילה

הר"ר יואל אליעזר

בלאשטיין הי"ו

מגדולי עסקני קהילתינו וכוללינו הק'
מחשובי לומדי מבצר הכוללים בקרית יואל יע"א

לרגל תת ה' שמחה במעונו
בהולדת בנו ני"ו למזל טוב

מ'רן דבשמיא יהא בסעך וימלא ה' את כל משאלות לבך בטבון וקשוט
זאת הברכה, יצו ה' ככה, שתזכה לראות בנים ובני בנים נאמנים לה ולתורתו
לעולם ועד ירדפוך טוב וחסד ששון ושמחה ויושפע לך כל מילי דמיטב

החותמים למען שמו ברגשי שמחה והוקרה

הנהלת הכולל

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית

גביר אחד בא לפני הנצי"ב מוואלאזשין וסיפר לו שהשקיע כל הונו ואונו בהשטת רפסודות עצים על גבי הנהר, וביקשו שיתפלל בעדו שעסק זה יוכתר בהצלחה, שאם לא יורד הוא חלילה לדלי דלות, אמר לו הנצי"ב בטח בה' ויעזרך, ענה לו הגביר אבל מה אעשה שלא זכיתי להגיע למידה זו ולבי מלא חרדה והיסוס על העתיד, אמר לו הנצי"ב: בפרשת בהר כתיב "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית" ולכאורה למה ישאלו שאלה זו דייקא לגבי שנה השביעית, הלא בשנה השביעית עוד יהיה להם מה לאכול ממה שקצרו וזרעו בשנה השישית ומלאו אסמיהם בר, והו"ל לשאול מה נאכל בשנה השמינית, הן לא נזרע בשביעית, אלא הענין הוא שהעניים שבכל יום ויום צריכים המה להגיע למידת הבטחון כיון שאין להם משלהם כלום, אבל העשירים שאינם נזקקים למידת הביטחון אלא אחת לשבע שנים קשה להם להתרגל למידת הביטחון, ולכן אפי' בעודם שבעים כבר בשנה השביעית הם דואגים למחסוריהם ושואלים ודורשים "מה נאכל".

וציויתי את ברכתי

איכר אחד נכנס בערב שנת השביעית אל גאב"ד ירושלים רבי יוסף חיים זאנענפעלד זצוק"ל, ושאל: רבי, איך אעשה בשנת השמיטה, ממה אתפרנס, אולי אוכל למכור את האדמה לגוי, במקום להשיבו נישג רבי יוסף חיים אל ארון הספרים והוציא מתוכו ספר "ירמיהו" והראה לאיכר את הפסוק "ארור הגבר אשר יבטח באדם ומן ה' יסור לבו" והראה לו ברש"י עה"פ הנ"ל שהוא מבאר "ארור הגבר אשר יבטח באדם" בחרישו ובקצירו, לומר אזרע בשביעית ואוכל, "ומן ה' יסור לבו" שהבטיחו וציויתי את ברכתי. (דרכי חיים)

אל תקח מאתו נשך ותרבית

אחד מראשי הקהילה של פרעשבורג שהיה ידוע כגביר וסוחר גדול איתרע מזלו והחל לרדת מטה מטה ועמד לפני פשיטת רגל, בצר לו נישג להחתם סופר שיתן לו עצה ותושיה, החת"ס לאחר ששמע את מצבו הלך ונתן לו את כל כספו בסך מאה זהובים ונתן לו בתור הלוואה ואמר לו שיסע ללייפציג וה' יהי בעזרו, וכך הוה שנסע ללייפציג והצליח מאוד, כשחזר חשב לעצמו שמן הראוי ה' שיקנה איזה מתנה להחת"ס לאות הכרת הטוב אשר גמל עמו ולפי שהחת"ס ה' מבין ביהלומים קנה לו טבעת זהב משובצת באבן יקרה, כשהגיע לפרעשבורג נכנס מיד אל הרב ואמר: רבי, ברכתך נתקיימה הרי לפניך את מאה הזהובים על פרעון החוב וזו מתנה קטנה על החסד הגדול שעשית עמדי, נטל החת"ס את הטבעת והפליא מאוד את היופי שבו ואמר מתוך התפעלות "מימי לא ראיתי אבן טובה ויפה כזה, האיש ה' מלא שמחה שאכן הביא את המתנה הנכונה, והחת"ס מהפך ומהפך באבן ואינו חדל מלהתפעל: "אבן יקרה זכה

כמים ללא שמץ דופי", ובאמרו זאת החזיר לו את האבן ואמר לו אמנם שזה מאוד יפה אבל מכיון שהלוייתי לך אסור עלי לקבלה משום ריבית, לאחר שיצא משם הרהיב עוז אחד מתלמידיו של החת"ס ושאל: יסלח לי רבי, אם לא ה' בדעתו לקבל את המתנה מפני מה מקודם ה' שמח עם זה כ"כ והרבה בשבח הטבעת בהתפעלות ובשמחה רבה, השיב לו החת"ס, שמחתי על שבאה לידי לקיים מצוה גדולה כ"כ שלא לקחת ריבית שכן מתי מזדמן לידי רב בישראל לקיים מצוה שכזאת, ולכן עכשיו שבאה לידי בדרך לא צפויה מצוה זו וקיימתיה, היתה גדולה השמחה אצלי. (מדור דור)

המלווה בריבית אינו קם לתחיית המתים

מעשה באחד מעשירי פוזנא, שהיה ידוע כמלווה בריבית שמת והלך בדרך כל הארץ לא רצו אנשי החברה קדישא לקברו בבית הקברות, עד שישלמו יורשיו סכום גדול מאוד עבור אחוזת קבר. בני המשפחה אשר סירבו לשלם הון עסק זה וחמתם בערה בם, הלכו והלשינו לפני השלטון אודות דבר סירובם של אנשי הח"ק לקבור את אביהם הזמין אליו המושל את רבה של העיר, הלא הוא הגאון רבי עקיבא אייגר זצ"ל שיתן לו הסבר על סירובם של אנשי הח"ק ליתן להם חלקת קבר. אמר לו רבי עקיבא אייגר כידוע לכם מאמינים אנו באמונה שלימה בתחיית המתים ואם כן כשנפטר אדם מישראל ואנו מוכרים עבורו חלקת קבר דורשים אנו סכום מועט, שכן עתיד הוא לקום בתחיית המתים ואז יוחזר לנו אחוזת הקרקע אולם חכמינו ז"ל אומרים לנו שהמלווה בריבית אינו קם לתחיית המתים, ואם כן זה האדם שכל עשרו באה לו על ידי ריבית, אינו עתיד לקום בתחיית המתים נמצא שהקרקע נמכרת לו לצמיתות, לאחוזת עולם, לכן שורת הדין הוא שישלמו עבורה סכום זה שנתבקשו. הוטבה התשובה מחוכמה זה בעיני המושל, ופטר את רבי עקיבא אייגר לשלום.

לא תרדה בו בפרך

מעשה בהגאון רבי ישראל סאלאנטער זצ"ל ששהה פעם בדרו אצל אכסניא אחת, שקיבלוהו כמוכן בכל הכבוד הראוי לו, כשכל בני הבית עומדים לפניו הכן לשרתו, למלאות חפצו ורצונו. ויהי בעת הסעודה כשהתבוננו בו אנשי הבית לראות דרכיו ומנהגיו של אותו צדיק על כל דקדוקיו, והנה שמו על לב, שבשעה שנטל ידיו לסעודה, צמצם בשיעור המים ונטל במעט מים ממש לצאת ידי חובה. אף שהכד היה מלא וגדוש במים, ויתמחו האנשים בלבם הן ידוע אמרם ז"ל (שבת סב) דמי שנוטל ידיו מלא חפנים מים נותנים לו משמים מלא חפנים טיבולת ומה גם שהיה כאן מים די והותר. לאחר שהרהיב אחד עוז ושאלהו על כך נענה לו אותו צדיק ראה ראיתי את טירחת הנערה המשרתת כלכתה כל פעם להביא ממרחק המים תוך שהיא כורעת תחת כובד המשא לפיכך אמרתי בלבי אל אהיה מן המהדרין במצות על חשבונה של ריבה זו.



חיי"ם וברכה למשמרת שלום

ברגשי הודאה והערכה, נשגר בזה כוס של ברכה, קדם ידידינו היקר הנכבד והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה, משליך עצמו מנגד להיטיב לזולת, חיי"ם שיש בו כל מידה טובה למופת, חן וחסד על פניו חופפת, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה, ובמיוחד עומד תמיד הכן ברוח נדיבה לטובת כוללנו במידה מרובה וגדושה, ה"ה

הרבני הנגיד הנכבד, בעל צדקה וחסד

מוה"ר חיים קאהן הי"ו

אב"י בווייליאמסבורג יע"א

לרגל שמחתו בהולדת נכדתו שתחי'

והברכה אחת היא ביותרת הכבוד לכבוד אביו החשוב הנכבד והנעלה

מגדולי בעלי חסד בדורינו, תומך נלהב לטובת כוללנו

הרה"ח ר' הערשל קאהן שליט"א

יה"ר שתזכו לראות ולרוות רב תענוג ונחת ממנו ומכל יוצאי חלצכם, ותזכו להמשיך במעשי צדקה וחסד לאורך כל ימי חייכם, ואלקא דמאיר יענכם, להניח ברכה אל תוך בתיכם.

המברכים ביקרא דאורייתא

הנהלת הכולל

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים בפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

השנים" שיספיק לשלש השנים ותראו זאת בעיניכם.

(בית אהרן)

☆

גאולה תתנו לארץ, וכי ימוך אחיך.

י"ל הסמיכות ע"פ מה שאמרו (סנהדרין צ"ז). אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס, וז"ש "גאולה תתנו לארץ" אימתי כשיהיה "כי ימוך אחיך".

(פרדס יוסף)

☆

וכי ימוך אחיך עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך.

קשה למה לא כלל שתייהם בהדי וכך הל"ל וכי ימוך אחיך עמך גר ותושב ומטה ידם והחזקת בס וחי עמך, י"ל ע"פ מה דאיתא (ב"ב ט). בודקין לכסות ואין בודקין למזונות אי בעית אימא סברא ואי בעית אימא קרא אי בעית אימא סברא האי קמצערא ליה והאי לא קמצערא ליה וכו', וז"ש "וכי ימוך אחיך עמך" אחיך שאתה מכיר בו שאינו רמאי או "והחזקת בו" בכל מלי אבל "גר ותושב" באיזה ענין שזין גר ותושב אע"פ שאין אתה מכיר "וחי עמך" בענין פרנסה.

(אור תורה)

☆

אל תקח מאתו נשך ותרבית וחי אחיך עמך.

איתא (פרד"א ל"ב) שהראה הקב"ה ליחזקאל את העצמות היבשות בבקעת בית דורא והחיה אותם חוץ מאיש אחד אמ' הנביא רבון כל העולמים מה טיבו של זה האיש אמ' לו בנשך נתן ובתרבית לקח וחיה חי אני לא יחיה, קשה למה המלוה ברבית ענשו שלא יקום בתה"מ, י"ל הנה כתיב 'אל תקח מאתו נשך ותרבית וחי אחיך עמך' ואמרו (נדרים ס"ד): תניא ארבעה חשובין כמת עני ומצורע וסומא ומי שאין לו בנים, נמצא עני חשוב כמת וזה המלוה ברבית היה בידו להחיותו ולהלוות לו בחנם והיה מקיים בזה מעין תחיה"מ והוא לא רצה להחיות את אחיו ע"כ מדה כנגד מדה גם הוא לא יקום בתחיית המתים.

(כסא דוד)

☆

את שבתותי תשמרו ואת מקדשי תיראו אני ה'.

רש"י: אני ה' – נאמן לשלם שכר: קשה ההמשך אני נאמן לשלם שכר, י"ל ע"פ מה שהביאו בתוס' (חגיגה ג'): בשם המדרש שהשבת והקב"ה מעידים על ישראל, ואיתא (כתובות כ"ג): במקום שיש עוררין אין עד אחד נאמן וצריך שני עדים, וז"ש "את שבתותי תשמרו" שיעיד עליכם "אני ה'" גם אני מעיד עליכם ויש שני עדים ונאמן לשלם שכר ולא מהני עוררין.

(חת"ס סופר)

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר, כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה'.

קשה למאי איצטריך לומר 'אשר אני נותן' הל"ל 'כי תבואו אל הארץ ושבתה', י"ל ע"פ מה שפירש"י מה טעם פתח בבראשית משום (תהלים קי"א) שאם יאמרו או"ה לישראל ליסטים אתם וכו' כל הארץ של הקב"ה הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו וכו' וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, והקשו המפר' וכי הנותן מתנה לחבירו חוזר בו, ותרין השלי"ה הלא קי"ל (סנהדרין כ): כל האמור בפר' מלך מלך מותר בו, ובמלך כתיב זאת שדותיכם יקח' וכתבו התוס' שזה דווקא במלך שנמלך על כל ישראל, וז"ש "כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם" וא"ת הלא כבר נתנה לבני נענן ומתרץ הכת' "ושבתה הארץ" ועי"ז תדע שהארץ שלי הוא וכל האמור בפרשת מלך מלך מותר בו ויכול לקחת מהם וליתן לכם וכ"ת היינו דווקא במלך שמושל בכל לכן אמר "שבת לה'" וכיוון ששבת הקב"ה מוכח שהוא ברא העולם ומלואה ממילא הוא מלך שמושל בכל לכן אני נותנה לבני ישראל.

(קנה אברהם)

☆

ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ.

י"ל הטעם למה דווקא השנה השביעית היא שנת השמיטה ע"פ מה דאיתא (ברכות ל"ה): אמר להו רבא לרבנן במטותא מינייכו ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי כי היכי דלא תטרוו במזונייכו כולא שתא, ואם בטלו מלמוד שני חדשים בשנה נמצא במשך שש שנים בטלו י"ב חודש לכן אמרה תורה בשנה השביעית קודש לה' ללמוד מה שבטלו י"ב חודש.

(פרדס יוסף)

☆

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו' וצויתי את ברכתי לכם.

קשה למה תלה הכת' הברכה דווקא ב"וכי תאמרו" הלא בלאו הכי צריך לשלוח הברכה בשנה הששית לשלש שנים, י"ל ע"פ מה שפירש"י (ויקרא כ"ז ה') אוכל קמעא והוא מתברך במעיו, לכן בלי האמירה של מה נאכל יאכלו קמעא ויתברך במעיהם, רק אם תאמרו מה נאכל והכוונה הוא ע"פ מה שפירש"י ה"אברבנאל" על הפס' 'בלתי אל המן עינינו' אף שהיה במן כל הטעמים אבל תלונתם היה שאינם רואים המאכל שרוצים לאכול "בלתי אל המן עינינו" שאין אנו רואים רק המן, כך גם הכוונה כאן שיאמרו מה נאכל אנחנו רוצים לראות בעינינו התבואה שנאכל ולא לסמוך על הנס שיתברך במעינו ע"כ הבטיח להם הקב"ה "וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בענין אין אומרים לאדם חטא בשביל שיזכה חבירך

לעולם בהם תעבודו (ויקרא כה, מז)

והקשו בגמ' עלה הרי באיסורא לא אמרי' דעובר בעשה אם משחרר, ואי אפשר לומר דאביי סבר דאפי' באיסורא עובר בעשה, דהא א"ר יצחק מעשה בחצי שפחה וחצי'ה בת חורין וכפו את רבה לשחררה, וא"ר נחמן בר יצחק דנהגו בה מנהג הפקר, עכ"ד הגמ'.

והקשו לפי"ד הרשב"א דבח"ע וחב"ח ליכא עשה דלעולם בהם תעבודו, א"כ מה הקשה הגמ' על אביי הרי עובדא דאביי איירי בשפחה גמורה, ואז איתא שפיר לעשה דלעולם בהם תעבודו, וע"כ לא רצה אביי לשחררה משא"כ בההיא עובדא איירי בחצי' שפחה וחצי' בת חורין כדאיתא בגמ' ולפי"ד הרשב"א ליכא כלל עשה דלעולם בהם תעבודו, ע"כ קו' האחרונים.

☆

והגאון מליסא ז"ל [וכן מובא סברא זו באריכות בשו"ת חת"ס אהע"ז ח"ב סי' קנ"א] מבאר ד' הרשב"א דכל העשה דלעולם בהם תעבודו הוא משום והתנחלתם אותם לבניכם אחרים לרשת אחוזה, והיינו עבד שראוי לו לולדות שהיו בניו ובני עד סוף כל הדורות עבדים לבניו ולדורותיו, משא"כ בח"ע וחב"ח דלא משכחת שיהי' לו וולדות דלישא אשה אינו יכול משום צד עבדות שבו, ולישא שפחה אינו יכול משום צד חירות שבו, א"כ לא יכול להתקיים אצלו והתנחלתם אותם וכו' ע"כ לא שייך ב"ה העשה דלעולם בהם תעבודו.

משא"כ בחצי' שפחה וחצי'ה בת חורין דמהרה יבנה ביהמ"ק ויכול למוסרה לעבד עברי ויהיו הוולדות שלו שייך שפיר לעולם בהם תעבודו, וע"כ שפיר מדמה הש"ס שפחה גמורה לחצי' שפחה וחצי' ב"ח לענין העשה, עכ"ד.

בגיטין (דף מ"א:) מי שחציו עבד וחציו בן חורין עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד דברי ב"ה אמרו ב"ש את עצמו לא תקנתם דלישא שפחה אינו יכול ולישא בן חורין אינו יכול והלא כתיב לשבת יצרה אלא כופין את רבו לשחררו, וחזרו ב"ה ואמרו כב"ש, עכ"ד המשנה.

והקשו בתוס' (ס"ז) הא"ך כופין את רבו לשחררו הרי קי"ל דאין אומרים לאדם חטא בשביל שיזכה חבירך, והמשחרר עבדו עובר בעשה דלעולם בהם תעבודו ואמאי צריך לשחררו בשביל שהעבד יקיים מצוות פרי' ורבי'ה.

והתוס' תי' דדוקא כשחטא בפשיעה לא אומרים לחבירו לעבור כדי להצילו מן העבירה, כגון כשהדביק פת בתנור בשבת לא התירו לרדותו קודם שייאפה אע"פ שעל בישול ואפי"ה חייב איסור סקילה, ואם הי' מותר לרדותו ולסלקו קודם לכן יוכל להנצל מחיוב חטאת או סקילה מ"מ כיון דפשע א"א לאדם חטא וכו', משא"כ הכא בעבד שלא פשע, ועוד תי' דהכא מצוות לשבת יצרה הוי מצוה דרבים ושאני.

☆

ובחי' הרשב"א (ס"ז) תירץ דהא דאסור לשחרר עבדו משום דלעולם בהם תעבודו, ובחצי עבד וחצי בן חורין כיון דעובד יום אחד לעצמו, א"כ ממילא לא שייך ב"ה העשה ד"לעולם" בהם תעבודו וע"כ כופין את רבו לשחררו.

☆

והרבה אחרונים תמחו על יסוד הרשב"א דאיתא בגמ' (גיטין מ"א:) דאביי אמר על שפחה דעבדי בה איסורא דאי לאו דא"ר יודא המשחרר עבדו עובר בעשה הוי כייפינא למרי'ה לכתוב לה גט שחרור,

כשורה אין כופין לרבו לשחררו, וא"כ צ"ע דבגמ' בגיטין לא מצינו חילוק וא"כ נתת דברך לשיעורין, וצ"ע.

☆

והמנחת חינוך (מ' שמי"ז) וכן בשו"ת בית יצחק (א"ח ס' י"ח) הקשו ע"ד הקצוה"ח שנעלם ממנו ד' הספרי (הוצא צנע"א ס' קס"ט) דדוקא בעבד עברי יש איסור לעבוד בפרך, אבל בישראל בן חורין ליכא איסור ומותר לרדות בו בפרך (ומה"א טעמא כ' המג"א דפועלים שלנו דין בן חורין יש להם) וא"כ אי אפשר לומר דמחצי עבד וחצי בן חורין יש איסור לעבוד בפרך מצד חירות שבו, אדרבה הרי מצד חירות שבו ליכא שום איסור, ומצד העבדות הוי רק כפועל כיון דעובד רק יום אחד לרבו ויום אחד לעצמו, וא"כ ממנ"פ מותר לעבוד בו בפרך.

☆

והבית יצחק (ס"ט שו"ת) [וכן מבואר בארוכה בקהילת יעקב גיטין (ס' כ"ז)] תירץ דהא דבשאר ישראל ובני חורין ליכא איסור דלא תרדה בו בפרך, הרי ביאר הרמב"ם לפי שאינו עושה אלא מרצונו ומדעת עצמו דהרי אינו עבד עברי ועובד מדעתיה דנפשיה, ולכן אינו בכלל לא תרדה בו בפרך אבל כאן בחצי עבד וחצי ב"ח דמצד הדין מוכרח לעבוד יום אחד אצל רבו ואי אפשר לו להסתלק מזה, וכשעובד דומה ממש לעבד עברי, וע"כ איכא שפיר ב"ה איסורא דלא תרדה בו בפרך, וא"ש ודו"ק.

☆

ודבר נפלא איתא בשו"ת כתב סופר (א"ח ס' ס"ג) דהרי במצווה דרבים או בשאר דוכתי' דאמר' ב"ה דשפיר אומרים לאדם חטא בשביל שיזכה חבירך הרי הטעם משום דכל ישראל ערביין זה לזה, כמ"ש רש"י ב"ה (נ"ה) דע"כ אמרי' בברכות אע"פ שיצא מוציא דיש לו חלק בחיובא של חבירו, ואי אפשר לומר מה לי ולחברי, ואם נעמיק ההסבר הוא, דהרי אם חבירו לא יקיים המצווה יהי' לו גם עבירה קטנה משום ערבות, וא"כ אומרים לאדם חטא עבירה קטנה כדי שיזכה חבירך במצווה ועי"ז גם אתה תינצל מחטא קל. וא"כ לפי"ז יש מקום לעיין לפי"ד הרא"ש בברכות הידועין דנשים לאו בכלל ערבות, נמצא דאין אומרים לאדם חטא בשביל אשה שלא תחטא דהרי אינה בכלל ערבות.

ווכונתו דייקא לאחר שיבנה ביהמ"ק דהרי אין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג, וא"כ בזה"ז לא שייך למימר שתינשא לע"ע, משא"כ כשיבנה ביהמ"ק במהרה, אז שפיר תוכל להינשא לו, ועיין בשו"ת בית יצחק אור"ח סי' י"ח.

☆

והנה הקצוה"ח (נסי' קע"א אות א') מחדש דחצי עבד וחצי בן חורין אינו קנין הגוף לרבו, וממילא אפי' ביום שעובד לרבו אסור לרבו לעבוד בו עבודת פרך מצד חירות שבו דהוי ישראל ובישראל אסור לעבוד עבודת פרך.

ועפי"ז מבאר ד' הרשב"א המובאין לעיל דלא שייך העשה דלעולם בהם תעבודו בח"ע וחצי ב"ח, אע"פ שביום שעובד אצלו רבו מתקיים לעולם בהם תעבודו, מ"מ כיון דאפי' ביום שעובד אצל רבו אסור לו לעבוד בו עבודת עבד, א"כ לא יתקיים העשה דתעבודו דמשמע עבודת עבד דייקא ולא סתם עבודת, עכ"ד הקצוה"ח.

☆

ולפי"ד הקצוה"ח מיישב החת"ס (שנ"ה דף ט"ז) קושיית האחרונים על הרשב"א מחצי שפחה וחצי ב"ח, דסברת הרשב"א דלא שייך העשה בח"ע וחב"ח משום דאסור לעבוד בו עבודת עבד כד' הקצוה"ח. והנה בב"מ (דף ע"ג) איתא דאפי' בישראל גמור כשאינו מתנהג כשורה מותר להשתעבד בו וליכא הלאו דלא תרדה בו בפרך.

והנה בהמעשה בגיטין (ס"ה) דחצי שפחה וחב"ח שכפו לשחררה הרי כתבו תוס' (ס"ה) שהיא היתה משדלת אנשים לזנות עמה, וא"כ נמצא דהיתה מתנהגת שלא כשורה, ע"כ אפי' בהצד חירות שבה הי' מותר לעבוד עבודת עבד כדאמר' בב"מ, וא"כ שפיר הוי שייכא ב"ה עשה דלעולם בהם תעבודו, וע"כ הקשה הגמ' מההיא עובדא לאביי אע"פ דאביי איירי בשפחה גמורה, מ"מ התם שאני שגם בה הי' העשה דלעולם בהם תעבודו, וא"כ דמיא שפיר אהדדי, עכ"ד החת"ס, וכן מובא בכלי חמדה (נפרשמן) בשם הגאון בעל האבני נזר זי"ע.

☆

והכלי חמדה מהסס בזה שא"כ נמצא הלכה מחודשת דחצי עבד וחצי בן חורין שאינו מתנהג

יברך את בית אהר"ן

בשם קרוב לאלפיים חניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש,
נישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב, מריחוק מקום
וקירוב לב, אל מע"כ ידידינו החשוב והנעלה, גודע לתהילה,
להגיד שבחו של אהר"ן, מסור למוסדותינו הק' בגפש ובממון,
נוה הצדק צב"י תפארתו, יעלה נא על ראש שימחתו

הרבני הנגיד הנכבד, רודף צדקה וחסד

אהר"ן צבי מיטלמאן

אב"י בעואב"י בארא בארק יע"א

בן ידידינו החשוב והמנוח, נערץ ונזכר ובלתי נשכח,
הרה"ח ר' יעקב ב"ר נחמן חיים ע"ה
שהי' תלמיד ישיבתנו הק' פה בני ברק וכל ימיו הי' אדוק
מקושר ומסור ברוח נדיבה למען מוסדותינו הקדושים

לרגל שימחתו הכפולה, גילה אחר גילה

באירוסו בתו הח' שתחי'
עב"ג החתן החשוב והמצויין עדיו לגאון גי"ו
בן ידידינו הרה"ח ר' מרדכי לייב לאנדא הי"ו

וצרופה ברכתנו המרובה, בהודאה וחיבה, שיוכה לרוות מיוצח
תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד
לימון מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת יתברך בברכאן דנפישא

החותמים למען שמו בהוקרה והערכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

**פנינים וחידושים בגמרא מס' פסחים
הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"**

פניני התורה

לתלות שמועה בשם אדם גדול אפילו כשהגדול לא אמרו

אותו כך כדי שהדעה האוסרת תהיה שנויה בשם החכמים שהם הרבים ואז יפסק כשיטה זו].
הרי לנו שמותר לומר הלכה בשם חכם מסוים, אע"פ שאותו חכם לא אמרה, כדי שישמעו חבריו ויקבלו ממנה.

וכעין זה למדנו בגמרא (להלן קיב) "חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה [רבי עקיבא] חבוש בבית האסורין [על שעבר על גזירת המלכות ולימד תורה ברבים]... אמר לו אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול".

ופירש רש"י (ד"ה אם בקשת ליחנק) לומר דבר שיהיה נשמע לבריות ויקבלו ממך היתלה באילן גדול, אמור בשם אדם גדול.

[ורבינו חננאל שם מפרש באופן אחר וז"ל פ"י אם רצית לשאול בדבר איסור שאל חכם גדול ועשה כהוראתו], ולדבריו אין לנו היתר מגמרא זו לתלות באדם גדול].

להלכה

כתב המג"א (סימן קנו סק"ב) 'אם שמע דין ונראה לו שהלכה כך, מותר לאמרו בשם אדם גדול, כי היכי דליקבלי מיניה, (עירובין נא, ופסחים קיב), ובסוף מסכת כלה איתא האומר דבר בשם חכם שלא גמרו ממנו גורם לשכינה שתסתלק, וכ"ה בברכות (דף כז) ע"ש בתר"י וצ"ע.

הרי לנו דעת המג"א שמותר לתלות באדם גדול, אך נשאר בצ"ע ליישב סתירת חז"ל בזה. ונשנו בזה כמה תירוצים.

בגמרא (פסחים דף כז.) "אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל: תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלאי הכרם, חדש יותץ, ישן יוצץ. אפה בו את הפת, רבי אומר הפת מותרת, וחמים אומרים הפת אסורה.

[ומקשה הגמרא על נוסחתו של שמואל]:
והתניא איפכא [והלא שנינו ברייתא לעיל להיפך שרבי אוסר ואילו החכמים מתירים].
[משיבה הגמרא] שמואל איפכא תני [אכן שמועל היתה לו גירסא הפוכה באותה ברייתא].

ואיבעית אימא [שבאמת גם שמואל מודה שהנוסח האמיתי של הברייתא הוא שרבי אוסר וחכמים מתירין, ומה שאמר שמואל לתלמידיו גירסא הפוכה הוא משום ד] **בעלמא קסבר שמואל הלכה כרבי מחבירו, ולא מחביריו**, [כלומר כאשר נחלק רבי עם יחיד (חבירו) הלכה כרבי, וכאשר נחלק עם רבים (חביריו) אין הלכה כמותו], **ובהא** [אולם במחלוקת זו לענין פת שנאפתה בעצי איסור, סובר שמואל שהלכה כרבי] **אפילו מחביריו** [אע"פ שרבים חולקים עליו, הרי שלדעת שמואל ההלכה היא שהפת אסורה] **וסבר** [שמואל אם ישנה הברייתא לפי האמת, עלולים בני אדם לטעות ולהתיר הפת, כפי הכלל הרגיל שאין הלכה כרבי נגד רבים, לפיכך אמר לעצמו] **אתנייה איפכא כי היכי דניקום רבנן לאיסורא** [אהפוך את נוסח ברייתא, ואשנה

ה. בדבר הלכה פסוקה מותר

בשירי קרבן על ירושלמי (נזיר פ' ז' דף לד. ד"ה איתוני) כתב לחלק דההיתר לתלות באדם גדול הוא דווקא בדבר הלכה פסוקה המקובלת לו, ולא בכל שמועה שאין בה נפקא מינא לדינא. וכ"כ בספר החיים (סימן קנ"ו) וז"ל... אבל בברכות ומס' כלה מיירי בדברי תורה שאינו נוגע להוראה והלכה למעשה, לכך בזה שאינו נוגע למעשה, חלילה לו לשנות ולומר בשם חכם אחר עכ"ל.

ו. כשהגיע להוראה מותר

בספר מחזיק ברכה (להחיד"א או"ח סימן קנו סק"ז) כתב ליישב סתירת המג"א וז"ל ולק"מ דברייתא במסכת כלה וכו', וההיא בתלמוד גמור עסקינן... אבל כשהגיע להוראה אז הוא שרי לתלות באדם גדול כי שיח ושיג לו לכזין את ההלכה וידע שפיר דהכי קושטא הלכה ומורין כן, וכי היכי דהעם לקבלו מצי לתלות באדם גדול עכ"ל.

אין נדע האמת

העולה מכל האימוריין, דבאופנים מסוימים מותר לתלות דבר הלכה בשם גדול, אע"ג שלא אמרו כלל, וא"כ ישאל השואל איך נדע באמת, כשאומרים שמועה בשם אדם גדול, האם באמת אמרו, או שתולין אותו בשמו, ובאמת לא אמרו.

וראיתי לציין ששאלה זו שאלו לבעל דרך אמונה, והשיב דאמנם מותר לומר בשם האדם גדול כדי שיקבלו, אבל אח"כ שיקבלו כבר צריך לומר האמת, שלא אמרו האדם גדול.

ובאמת חידוש זה כבר כתוב בשירי קרבן על הירושלמי (נזיר פ' ז' ד"ה איתוני), וציין לדבריו הגרעק"א (בגליון המג"א שם), דכתב בזה לתרץ קושיית המג"א הנ"ל, די"ל דמחויב אחר שיקבלו להודיע שלא אמר כן האדם גדול, ובמקום שלא חוזר ואומר גורם לשכינה שישתלק עכ"ל.

א. במקום שאין פקפוק, וכונתו לש"ש מותר

במחצית השקל (שם) הביא מהדברי חמודות (פ' תפילת השחר ס"ק כ"ד) שתירץ סתירת חז"ל דדבר שאפשר לפקפק בו, כיון שיש חשש שיפקפקו, ורבו יתגנה, הרי הוא גורם לשכינה שתסתלק, משא"כ במקום שיוודע שהדבר ברור ואין בו פקפוק, אם כוונתו לשם שמים כי היכי דליקבלו מיניה שרי. וכ"כ בספר החיים (להגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל סימן קנו בדרך א)..

והנה חילוק זה כבר נמצא כן בברכי יוסף (יו"ד סימן רמב כט) בשם תשובת הגאונים, וז"ל אם אתה מכיר באותה שמועה, שהיא כהלכה, ואין מקבלין אותה ממנה, אומרה בשם רבו כדי שיקבלו ממנו, ואם אין ברור לו שהלכה היא, אל יתלה ברבו, תשובת הגאונים כ"י סימן שכ"ד... עכ"ל.

ב. אם לא יקבלו דבריו מותר

הפמ"ג (א"א שם) בשם האליה רבה כתב ליישב הסתירה, דבמסכת כלה איירי שיקבלו ממנו אפילו אם לא יתלה באדם גדול, אבל באופן שאם לא יקבלו דבריו, מותר לתלותו באדם גדול.

ג. כשאינו יודע ממי שמע מותר

עוד תירץ (שם) דבעירובין מיירי ששמע מחכם סתם, ואינו יודע ממי, משא"כ במסכת כלה איירי ששמע מחכם אחד, וכל כה"ג אסור לו לשנותה בשם חכם אחר.

ד. כששמע מחכם קטן יכול לתלות בחכם גדול

עוד תירץ (שם) דסברת עצמו אסור לו ליתלות בגדול, משא"כ כששמע מחכם קטן יכולה לתלותה בחכם גדול, והניח הפמ"ג בצ"ע לדינא.



תבואתה לראש יוס"ף

בכבוד ובברכה, משגרים אנו ברכת מז"ט ברגשי תודה והערכה, קדם מע"כ ידידינו האי צנתר דדהבא, תומך תורה במידה מרובה, האדם היקר באנשים, לבו ער וחם לכל דבר שבקדשים, מסור בלונ' למען קהילתנו, ויוס"ף הוא המשביר לתמוך בעין יפה בחבורתנו, ולזכותו זקף התרוממות קרן התורה בתוככי קהילתנו, חן וחסד נסוך על פניו, שמו הטוב הולך לפניו,

הרבני הנכבד והנעלה, נודע לשם ולתהילה

מוה"ר יוסף זאב וואלדמאן הי"ד

לרגל תת ה' שמחה במעונו בהולדת בתו שתחי'

והברכה אחת היא לכבוד אביו ידידינו הרבני הנגיד הנכבד והמפואר, שמו הטוב נודע לצוהר, מסור בלונ' למענינו, תומך ותיק של מוסדותינו, ואת יהוד"ה שלח לפניו לבנות את בית מדרשינו,

הרה"ח יקותיאל יהודה וואלדמאן הי"ד

וזאת ברכותינו, מעומק לבבינו, שזכות התורה יגן בעדכם להתברך בכל מילי דמיטב, ותזכו לראות ולרוות רב תענוג ונחת ממנה ומכל יו"ח היקרים, ויוס"ף ה' עליכם להשיב לכם כפעולותיכם הכבירים, ותמיד נספר תהילתכם ונהלל מעשיכם בשערים, וכט"ס

המברכים בלונ'ח

"חבורת יסודי התורה"

בני ברק יצ"ו

הולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי הלל בן רבי ברוך בענדיט ליכטנשטיין זי"ע מקאלאמיי

יומא דהילולא י' אייר (תרנ"א)

הגה"ק רבי הלל ליכטנשטיין זי"ע נולד בשנת תקע"ה לאביו ר' ברוך בענדיט ז"ל ליכטנשטיין מגזע השל"ה הק' כאשר ראה אביו שכבר מוכשר לקבל תורה ויראה הביאו לפני משה איש האלקים ה"ה רבינו מרן החת"ס זי"ע אשר מיד ראה בו שלאילנא רבה יתעבד וקרא עליו החת"ס קודש הילול"ם לד', דהיינו עליו ועל חבריו ש"ב שלמד אתו בחברותא ה"ה הגה"ק רבי הלל פאלאק אבד"ק סאסרענען ז"ל.

תיכף אחר נישואיו ישב בעיר גאלאנטא ונתקבצו אליו עדרים ללמוד תורה ויראה ומדי שבת בשבתו למד עם בעלי בתים חכמה ומוסר, בשנת תר"י שלחו אליו כתב רבנות מק"ק מארגערעטין, אחר כמה שנים שישב שם באו שליחים מקלונבורג שיבוא לכהן בעירם ואכן נסע לשם אבל לא ארכו לו הימים שם, כי ה' לו רדיפות ועלילות שוא אצל המלכות, והוצרך לברוח משם, באותו לילה חלם חלום שזקן אחד נגלה אליו ופניו מאירות כפני אלוקים ובידו אות לך ואגדלה שמך והי' ברכה הברכות מסורות בידך, ויקץ משנתו ושמח מאוד, ובבוקר נסע לעיר גראסווארדיין בלי משען ומשענה, וחיש מהר התאספו נכבדי העיר הזאת ועשו כל השתדלות לסעדו ותמכו, ונסעו משם לעיר מארגערעטין מקום מושבו מתחילה שיחזירו אותם לשם כי לא ה' להם רב משעובם, ואכן החזיר עטרה ליושנה ונתקבל פעם שנים לאב"ד במארגערעטין, בעת ישבו שם ירד ריעו כאח לו הגאון ר' אהרן צבי הנ"ל מנכסיו והצטער מאוד, ושמע כי בעיר סיקס נתפנה מקום הרבנות נסע לשם לבקש את בני הקהילה שיקחו את ר' אהרן צבי לרב ואב"ד ענו לו ואמרו כי אם הוא רוצה לבוא אליהם הרי כסא כבודו מוכן לפניו וישתדל שיקבלו את ר' אהרן צבי למלא מקומו, ובבואו לביתו אמר לבני קהילתו הדברים הנ"ל ושאל אותם אם הם מסכימים לעשות החליפין, אף כי אוהב אותם הוא מוכן לעזוב אותם לטובת ריעו, ויענו כל העם יחדיו שהם מסכימים והלכו כולם בראש האב"ד אל בית ר' אהרן צבי ונענו לו מזל טוב, והוא נסע לסיקס לכהן פאר שם, ולאחר מכן נתקבל לכהן בעיר הגדולה לאלוקים בעיר קאלעמיי, ועל שם העיר הזאת נקרא בתפוצות ישראל ר' הלל קאלאמייער זי"ע.

כמה שבועות לפני פטירתו בחצות הלילה כאשר חלה חליו אשר מת בה צוה לקרות ראשי הקהילה, והוא ה' שוכב על מטתו ודרש לפניו דברי כיבושין, איך להתנהג אחר פטירתו, שלא ינטו מדרך התורה, וסיים כל אשר ישנה פניו ישונה, והשומע תבוא עליו ברכה וכולם געו בבכי מרוב התעוררות, ואחר ב' שעות הלכו לביתם.

באשמורות הבוקר צוה לקרות לפניו בניו ובנותיו, ובידך לכל אחד ואחד, וצוה להניח אותו על הרצפה ממש ולעשות לו ארבע מיתות בית דין, וכן עשו לו, אח"כ צוה להניחו על מטתו ונרדם לכמה מינוטין והקיץ ואמר דעו נא רבותי שיש למעלה שתי כתות אחת אומרת שהגיע קיצו וצריכים אותי לבי"ד של מעלה, ואחת אומרת שלא הגיע קיצו וצריכים אותי בעוה"ז ואני יודע בבירור על כמה זמן "אחרי קדושים" כן סיים ואח"כ הוטב לו וקם ממטתו ועבד עבודתו בקודש כמקודם.

וכמה ימים לפני פטירתו לא פסק פומי' מגירסא וחזר על כל לימוד שלמד בחייו, ובשנת תרנ"א ליל י' אייר אור ליום ב' אחרי קדושים אמר להעומדים סביבו שעוד ו' שעות יהי' זמן המוגבל וכן ה', והתפללו תפילת שחרית בדביקות נפלאה ואחר התפילה הביאו לפניו יין ובידך ברכה ראשונה, ואמר לחיים להעומדים שם, ואחר כך אמר תורה וצוה תיכף לכותבם, ובשעה ה' נאסף אל עמו וכבוד גדול עשו לו במותו.

י' אייר

עלי הכהן הגדול - ב"א תת"ע
רבינו יצחק אלפסי ב"ר יעקב (רי"ף) -
ד"א תתס"ד
רבי יוסף תאומים ב"ר מאיר (פרי
מגדים) - תקנ"ב
רבי שמואל מקאמינקא ב"ר משה אהון
- תר"ג
רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל
מקאמאנא ב"ר אלכסנדר - תרל"ד
רבי דוד מטאלנא ב"ר מרדכי
מטשערנביל - תרמ"ב
רבי הלל ליכטנשטיין מקאלאמייא ב"ר
ברוך בענדיט (עת לעשות) - תרנ"א

י"א אייר

רבי נפתלי צבי מראפשיץ ב"ר מנחם
מענדל (זרע קודש) - תקפ"ז
רבי יצחק מראדוויל ב"ר יחיאל מיכל
מזלצטשוב - תקצ"ה
רבי יהודה צבי מסטרעטין ב"ר שמואל
זאנוויל - תר"ד
רבי חיים יהודה ב"ר שלמה קלוגער -
תרי"ח

י"ב אייר

רבי (אברהם משה) זרח איידליץ ב"ר
מאיר (אור לישרים) - תקט"ז
רבי ראובן הורוויץ מדעמבין ב"ר
אליעזר מדויקוב - תרל"ט
רבי יהודה צבי מדאלינא ב"ר ישכר
בעריש - תרס"ט

י"ד אייר

רבי שמואל מקארוב (תלמיד הנו"ע)
ב"ר אברהם ישעיה - תק"פ
רבי אליהו חיים מייזל אבד"ק לאדז ב"ר
משה - תרע"ב

ט"ו אייר

רבי נתנאל ווייל ב"ר ידידיה טיאה (קרבן
נתנאל) - תקכ"ט
רבי חיים מאיר יחיאל ממאגלניצא ב"ר
אבי עזרא זעליג - תר"ט

ט"ז אייר

רבי מאיר אב"ד לובלין ב"ר גדליה
(מהר"ם לובלין) - שע"ז

י"ז אייר

רבי יחזקאל הלוי לאנדא ב"ר יהודה
(נדע ביהודא) - תקנ"ג
רבי משה חיים אפרים מסדילקוב ב"ר
יחיאל מיכל (דגל מחנה אפרים) - תקס"ו
רבי איתמר ב"ר ישראל (משמרת
איתמר) - תקצ"א

בצל רבו מרן החתם סופר זי"ע

כשהי' ביישיבתו של החת"ס ה"י אוכל חתיכת לחם בבוקר
ובזה למד י"ד שעות ובערב אכל עוד חתיכת לחם, ואפילו אז
לא ה' נהנה מאכילתו כי ה' מהרהר אז בדברי תורה, ולפעמים

אכל את הלחם שבערב בבוקר מרוב חשקת התורה.

מגודל דביקותו בלימודו לא הלך אל כל השיעורים שלמד
רבו החת"ס ופע"א הוכיחו רבו על זה ואמר לו שעוד יתחרט על
מה שהחסיר שיעורו, ומני אז מעולם לא ביטול שיעור רבו,

כנ"ל, אח"כ אמר לו הרה"ק מצאנו אבל הוצאתי אתכם מהסכנה, וראה כי רוח הקודש מדברת מתוך גרונו, כי לא סיפר לו הנס שקרא אותו בדרך.

מסופר שהרה"ק מצאנו אמר לו שהיות שהוא אומר דרשות ומעורר לב ישראל לאביהם שבשמים שיעורר גם אותו ויגיד לו מוסר, ואמר להרה"ק מצאנו שאין לו זכר לחורבן, ועוד כמה הערות אמר בעת שהותו שם והתלמידים רצו לפגוע בו על כי מתחכם על רבם, אבל הרה"ק מצאנו גער בהם ואמר שכל כוונותיו לשמים, פ"א אמר הרה"ק מצאנו שאוסר להרהר אחריו והמהרהר אחריו כאילו מהרהר אחר השכינה.

מורשתו הרוחנית

השאיף אחריו הרבה ספרים וכתבי ידות ספר משכיל אל דל ד' חלקים מדרשותיו אשר אמר, אבקת רוכל ב' חלקים מקרי דרדקי, ושורת בית הלל וספר עת לעשות באידיש ספר מוסר השכל מלא חכמה, ולפלא שעל מצבת קבורתו אמר לאחרות בעמח"ס עת לעשות.

פ"א נסע הנגיד המפורסם הצדיק ר' משה ארי' פריינד זצ"ל ראש הקהל סיגעט להרה"ק ר' יהושע מבעלז זי"ע וכאשר עבר עיר קאלמייא נכנס אל הרה"ק, והרה"ק נתן לו ספר עת לעשות שיתנהו להרה"ק מבעלז, ר' משה ארי' חשב מה יאמר לו הרה"ק כשיתן לו ספר בלשון אידיש, אבל עשה רצון צדיק ומסר לו הספר, בשבת בבוקר נכנס הרה"ק מבעלז מאוחר לביהמ"ד, ר' משה ארי' הלך לחדר הצדיק והסתכל מה עושה שם עמד והשתומם וראה איך שעוסק בספר עת לעשות, ואמר לו הרה"ק: "איך פריי מיך זייער וואס איר האט מיר געברענגט דעם ספר, ווייל דאס וואס אונו זאגן אין די אלע יארן דאס שרייבט ער דא אין ספר", וספרו לו שאביו השר שלום מבעלז זי"ע הי' מדייק שלא לקנות ספרים ממחברים חדשים, כשיצא ספר החתם סופר, אמר לו שיכול לקנות, דכל היחוס של ספרים ישנים שהמחברים למדו תורה לשמה והחתם סופר גם למד תורה לשמה, וסיים הרה"ק מבעלז שעל זה שמח שהביא לו ספר זה שגם הוא למד תורה לשמה.

ואפילו על שיחת חולין של רבו הי' מעיין מה הי' כוונתו של רבו בזה, וכל שיחותיו הי' חרותים על לבו, וכשהי' אומר דבר משמו הי' עומד באימה וביראה.

כך עלה מעלות רמות בדרכי התורה וכפי שמעיד עליו רבו במכתב קודש וז"ל... הוא אחד מיוחד ממפלאי בני ישיבתנו מלא על כל גדותיו בגמ' ופוסקים ראשונים ואחרונים עכ"ל.

כאמור הי' דבוק בתורת ד' עד כדי מסירות נפש ממש, ובלילה לא הי' לו שמן למאור הי' לומד לאור הלבנה, ועי"ז הי' לו חולי עיניים עד כי חשך עולם בעדו, ונסע לוועין אל הרופאים והזהירו אותו שלא ילמוד עוד ולא יעיין בספר, ובבואו אל ביתו הצטער מאד על זה ולא שמר דבריהם ונשא ק"ו ומה כשאני מקיים והגית בו יומם ולילה כך, שאין לו מאור עיניו, אם אבטל חלילה תורת ד' עאכ"ז שלא אראה אור כל ימי, ולפלא שנתחזקו אור עיניו ביתר שאת ומני אז עד יום מותו אפי' בתי עיניים לא הי' לו.

גם בלימוד הנסתר, הסתיר ידיעותיו, ועפ"י רוב אמר המפורשים מביאים בשם הזוהר ועד יום מותו הי' כמעין הנובע לחדש חידושים כמעין המתגבר ואף בימיו אחרונים אשר עיניו כבדו מזוקן בניו ונכדיו כתבו חידושי הוא אמר והם כתבו.

בצל רבו הק' מצאנו זי"ע

אחרי שבתו שנית במארגערעטן חשק לנסוע אל צדיקי הדור ואחר שיקול הדעת אמר הלא כתיב ובחרת בחיים נסע אל הרה"ק בעל דברי חיים זי"ע לצאנו, ובעת ההוא לא הי' עוד מסילת הברזל ונסע על העגלה ובכל עיר ועיר אשר עמד שם הלך לביהכ"ס ודרש להם תוכחת מוסר כדרכו כל הימים, וחקר אם יש להם מקוה ומלמדים ושאר דברים אשר צריכים בעיר, וכמה תלאות מצא אותו בדרך עד שביום ה' בערב ירדו הסוס אל מקום טיט ורפש, והמים להם חומה ולא יכלו לצאת, פתאום בא איש אחד והוציאם משם ונעלם, ויהי לנס, ויהי כבואו לצאנו מיד כשנכנס לחדר הצדיק נרעש ונפחד, כי הכירו שהוא האיש הזקן אשר בירך אותו בקלויזנבורג בעת אשר ברח שם

1 קהילות אפטיילונגען 2 מודעות וחדשות
3 חוק-אפי' 4 דברות קודש 5 מסיבות
6 שיעורים ודרשות 7 חק וחור' 9 מערכת

718-504-2188

845-537-6660

845-694-4550

020-8002-9580

0161-420-8878

ברוקלין

קרית יואל

מאנסי

לאנדאן

מאנטשעסטער

ארץ ישראל: 02-372-1111

צו ספאנסערן \ אדווערטייזין רופט:
718.554.7519



718-305-6942

212-444-9899

718-305-6942 • 212-444-9899

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפני צדיקו וקדושי עליון,
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

ימי הספירה (ג)

מ"ט יום הספירה בין ראשון של פסח עד השבועות הנה הם כחולו של מועד בין ראשון של סוכות ושמיני עצרת. (רבינו בחיי אמור ל"ה)

◆◆◆

במצות ספירת העומר כ' במ"א שעל כל אלה הימים נאמר יודע ה' ימי תמימים דדרשו חז"ל כשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימים, וכמ"ש במד' אימתי הם תמימים כשעושין רצונו של מקום, כי התמימות הוא הדביקות בהשורש שזה עיקר מצות העומר לתת הראשית להקב"ה ונמשך ברכה ודביקות להשורש ע"י הפרשת הראשית עד סופו, וכמו כן בזמן הזה שהוא עיקר גידול התבואות ואילנות לכן צריכין להתדבק בהשי"ת בימים אלו והם הנה על כל השנה וכמו כן בדורות בימים אלו אחר יצ"מ שנמשכו בני"א אחר הקב"ה במדבר כדתי' זכרתי לך חסד נעורייך ובוודאי מזה נשאר זכירה בשמים לדורות ממילא יש התעוררות בנשמות בני"א להתבטל אליו ית' בימים אלו, לכן כתי' וספרתם לכם כי הזמן מוכשר עתה לכך, ולאשר דור המדבר היו באמת תמימים שהרי נמשכו אחריו כבהמה כדכ' במד' בפ' משכני אחר כך נרועה לכן זה הזכות עומד לפניו ית' כמ"ש יודע ה' וכו' ונחלתם לעולם תהי' שנשאר התעוררות הימים האלו בכל שנה ושנה וכמו שהי' אז מעשה זו הכנה לקבלת תהורה כמ"ש אח"ז הביאני המלך חדריו, וכו' כמו כן כפי הברור וחפוש ותשוקה אליו ית' בימי הספירה בכללות ישראל וכמו כן בפרט כך זוכין אח"כ בשבועות לקבל הארה חדשה מקבלת התורה.

(שפת אמת)

◆◆◆

מפסח ועד עצרת כי אז דיני את כל הנשמות הן נשמות החיים הן נשמות המתים.

(מדרש פנחס)

◆◆◆

הימים הללו נספרים, ואחד עושה רשימה כמ"ש היום יום, והיום נותן כח חדש, והזמן מפסח ועד לשבועות נותן כח לכל השנה ונותן אור והכנה לקבלת התורה, ואף שאין יודעים באיזה אופן מ"מ המצוה פועלת שלה.

(חידושי הרי"ם)

◆◆◆

ויש אומרים טעם אחר מפני שעולם בצער מפסח עד שבועות על התבואות ועל האילנות כדאית' פרק קמ"ט

שראש השנה תניא אמר ר' יהודה מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח מפני שהפסח זמן תבואה הוא אמר הקב"ה הקריבו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג מפני שחג זמן גשמי שנה הוא, אמר הקב"ה נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה, וכו' ולפיכך צוה הקב"ה לספור ימים אלו כדי שזכור צער העולם ולשוב לו בלבב שלם ולהתחנן לפניו לרחם עליו ועל הבריות ועל הארץ שיהיו התבואות כתקן שהם סבת חיינו שאם אין קמח אין תורה.

(אבודרהם)

◆◆◆

טעם אמירת פרקי אבות, בין פסח לעצרת הוא כי בימים האלו מחויב כל איש ואיש מישראל לטהר א"ע בימי הספירה כמו שנטהרו ישראל מאז מטומאת מצרים כנודע מהזה"ק שבעה שבועות כענין ז' ימי הנדה הם, ולכם אומרים אז מס' אבות כדי לראות ולהבין כל המדות טובות הנזכרים שם, ולכסוף ולהשתוקק מתי אעשה כן גם אני, ולשוב בתשובה שלימה לפי השי"ת ולזאת יש במס' זו חמשה פרקים נגד ה' ש"ב הכוללים, וכ"א כלול מעשר הם נש"ב עולם התשובה וימים האלה נק' אצל אומה"ע למי וגם הם מודים שהימים האלה הם טובים ומסוגלים לרפואה ומ"י הוא מנין חמשים והעיקר הוא שהימים האלה הם טובים ומסוגלים לרפואת הנפש.

(אוהב ישראל)

◆◆◆

בימי הספירה בכל שנה מתגלה אור בימים ההם.

(בת עין)

◆◆◆

בעת הספירה יש לאדם לשמוח ולדבק א"ע באלו המדות ישרים כיון שאדם חפץ שמידות ישרים ימשוך בו ואהבה ויראת הבורא ימשוך בו כמאמר חז"ל בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו והנה בפסח ה' התגלות והעתעוררות של מדות ישרים והשכליות מהבורא ב"ה ובספירה והא התעוררות שלנו כלומר שאנחנו חפצים בזה התעוררות העליון מה שנתגלה בפסח ממילא ניתוסף מלמעלה יותר האר' והזדככות בזה החפץ והרצון שאנחנו חפצים לכן בימי הספירה להיות מוכנים ורוצים בזה השפע.

(קדושת לוי)

בענין גדלותו ודבקותו בתורה הק'
של מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע

מש"ה קיבל תורה

- ג -

ויאמר משה... כי שבת היום לה'

ענינים אשר הביא את כאו"א להתעוררות ולראת שמים טהורה.

ואמנם ישמח מש"ה במתנת חלקו, וכל אלו הדברי תורה אשר נאמרו בישובו על כסא המלכות בתור אבדק"ק סאטמאר, הלא הם כתובים בספר הק' "ברך משה", אשר הוא כרכא דסלי ביה, תורה, יראת שמים, חסידות, אגדה ודברי מוסר, פלפל ומגדים חדשים אשר עלה על שולחן מלכים.

כמעט ולא היה אצל רבינו זי"ע שהיה מכין א"ע לאמירת דברי תורה ונתקיים בו "משה ידבר והאלקים יענו בקול", וספר הרב ר' ישראל חד ניוואניער שבאותו שבת הנ"ל ששבת ביחד עם רבינו זי"ע בלאס אנדזשעלעס בעת השמחה בבית הגה"צ רבי הערשל האלבערשטאם זי"ע. כיבד אותו רבינו זי"ע לזמר "מנוחה ושמחה". רבי ישראל חד אשר אחרי המלחמה למד זמן קצר אצל כ"ק אדמו"ר הגה"צ בעל אמרי חיים מוויזניץ זצוק"ל זימר מנוחה ושמחה בניגון המושר בבית ויזניץ אשר לקח זמן רב.

זמן רב עבר ור' ישראל דוד עבר לגור בארץ ישראל ופ"א בהגיעו לניו יארק בא לשבות את השב"ק בצל רבינו זי"ע בהיותו מכהן כבר בתור אבדק"ק סאטמאר, ורבינו כיבד אותו שוב לזמר מנוחה ושמחה, ור' ישראל דוד בישובו בטיש ב"סאטמאר" זימר את הניגון בזמר המושר אצל רביה"ק זי"ע.

לאחר עריכת השולחן ניגש ר' ישראל חד לברך ולהתברך בברכת גוט שבת, שאלו רבינו זי"ע בלה"ק: "פארוואס האט איר נישט געזונגען דעם וויזניצער מנוחה ושמחה, וואס איר האט דעמאלטס געזונגען אין לאס אנדזשעלעס, וועגן צוויי אורזאכן האב איך געוואלט איר זאלט זינגען דעם ניגון, איינס ווייל אזוי וואלט איך געהאט אביסל מער צייט זיך אנצוגרייטן די דברי תורה

והכינו את אשר יביאו

ביום השישי ערש"ק, זמן רב לפני כניסת השבת הלך רבינו זי"ע להיטהר במקוה לכבוד יום השבת, ולבש אז את בגדי השיראין, ובמשך כמה וכמה שעות ישב ולמד בתורת ה' כהכנה דרבה לקראת שבת מלכתא.

מנהגו בקודש של רבינו זי"ע היה ללך להמקוה בשעה מוקדמת תיכף אחר חצות היום, ואח"כ ישב ועסק בעבודתו הק' עד זמן כניסת השבת בהשתוקקות עצומה לקבל פני שב"ק, רבינו זי"ע קיים בכך את דברי הרמב"ם שכותב בסדר ההכנות לשב"ק: "שמצוה על האדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמץ בערב שבת מפני כבוד השבת, ומתעטף בציצית ויושב בסבד ראש מיחל להקבלת פני השבת, כיצא לקראת המלך וכו'".

בליל שב"ק לפני עריכת שולחנו הטהור היה רבינו עוסק בעבודתו הק' בקדושה וטהרה. מקורביו של רבינו זי"ע מספרים שלפני עריכת השולחן היה רבינו זי"ע יושב בחדר הספרים ועסק בתורה שעות ארוכות בסוגיות קשות שבש"ס ובספרי בית אבנה"ק ובפרט בספרי מן החתם סופר זי"ע.

משה ידבר והאלקים יענו בקול

בשולחן הטהור אשר ערך מן ז'ל בליל שב"ק אחרי שרבינו כיבד לזמר את הזמירות, כל מקדש ומנוחה ושמחה. התחיל להשמיע מאמרותיו הקדושים. ובהיות לו קול נמוך היה בבחינת שפתותיו נעות וקולו לא ישמע. וציבור גחל היה נדחף לשמוע דברות קודש מפרש יצא מפיו הקדוש. אלו אשר זכו לשמוע דברות קדשו מספרים בגעגועים איך שהיה מכניס בלב כאו"א אור עליון. בעת שהיה אומר איזה מימרא מספרי החסידות או מחזו הק' רבינו בעל דברי יואל זי"ע היה כל כולו אש להבת שלהבת, וכל אמירת הד"ת היה חטיבה אחת מבחינות גבוהות,

ומספר הרה"ח ר' שמואל הכהן פרידעמאן שליט"א משב"ק, שגם בערב ימינו כאשר לא זכינו שרבינו יאמר דברי תורה ברבים, עכ"ז היה נזהר לחדש מדי שבת בשבתו איזה חידוש על פרשיות השבוע, והיה חוזר לפניו את הד"ת שחידש.

עד בענין הדברי תורה, כדאי לספר לחר אחרון, אודות ידיעות העמוקות של רבינו זי"ע בחכמת הח"ן ותורת הנסתר, אשר יותר מכפי גדלותו היה מסתיר את עצמו מעיני רואיו במסוה של פשטות וענווה, בבחינת הסתר בתוך הסתר.

עכ"ז לאו מכ"א היה רבינו יכול להסתיר את התנהגותו עפ"י תורת הקבלה, ולפעמים כאשר תלמידי חכמים מפלגים הצליחו לשוח אתו אודות ענינים אלו, נשתוממו כולם לראות ולשמוע בקיאותו הנפלאה בכל מכמני הקבלה. - וכן היה פ"א בעת עריכת שולחן הטהור בליל שבת קודש בקרית יואל, כאשר בתוך אמירת הד"ת ציין רבינו זי"ע איזה קטע מהספה"ק אוהב ישראל, והסביר את הענין בטוב טעם ודעת, בנוי על הקדמות נפלאות מספרי קבלה וח"ן, כאשר הוא בעצמו לא הרגיש כלל וכלל שמדבר מענינים אלו, ולפלא היה בעיני הנוכחים לשמוע דברות קודש אלו אשר מעולם לא שמעו דברים קדושים אלו יוצאים מפיו הק'.

אחרי עריכת השולחן הטהור כאשר חזר רבינו לביתו היה דרכו לחזור ולישב ללמוד גמ' עד השעות המוקדמות באור היום.

משה תיקן להם לישראל

ביום השב"ק היה רבינו זי"ע משכים בשעה מוקדמת, ואחרי הלכו להיטהר במקוה היה עוסק בתורה הק' זמן רב עד הגיע זמן תפילת שחרית, וסיפר אחד מאנ"ש שעדיין מונח בזכרונו שפ"א בצפרא דשבתא נתעורר אצלו איזה שאלה קשה שהיה רוצה לשאול את חו"ד של רבינו זי"ע, ובהגיע לביתו נאווה קודש אמר ההויז בחר שבתו זמן הוא מהזמנים היותר קשים להכנס אל רבינו זי"ע, ורק אחרי שהתעטף רבינו זי"ע בטליתו בכדי ללכת לבהימ"ד רק אז ניתנה לו הרשות ליכנס אל הקודש פנימה.

וכה תיקן גם בקהלותינו הק' בכל מקומות מושבותיהם שילמדו אנ"ש לפני התפילה, ולפעמים באשמורת הבוקר של יום השבת כאשר לא ראה כ"כ אנשים באים לביהמ"ד, היה מתמרמר על כך והתבטא בלשו"ק: "ווי אזוי קען מען שבת צוגיין צום דאווענען אן לערנען פאר'ן דאווענען"...

המשך אי"ה בגליון הבא

וואס איך דארף זאגן ביים טיש"ש... און צווייטנס ווייל איך האב ליב צו הערן דעם ניגון.

כמו"כ מספרים כותבי המלך אשר מפעם לפעם היו נכנסים אל הקודש פנימה אחר עריכת השולחן, לשאול איזה ענין מאמרת התורה אשר רבינו אמר בעת השולחן, ופעמים רבות היה אומר: "דו מוזט מיר דערמאנען, ווייל אסאך מאל זאג איך וואס פאלט מיר דעמאלטס ביי, פארגעס איך עס"...

סיפר אחד מהמשמשים בקודש, שפ"א ביים שישי ערש"ק אחה"צ עסק רבינו זי"ע באיזה ענין ודבר מאותו ענין, והלה חשב בוודאי שרבינו זי"ע יאמר את הדברי תורה בליל שב"ק מאותו ענין, ומה נשתומם היה בעת שרבינו פתח פיו בחכמה מענין אחר לגמרי וחידש חידושים אחרים שלא באותו ענין כלל, ביים ראשון אחרי שב"ק כשנכנס הלה לרבינו זי"ע אמר לרבינו שחשב בדעתו שרבינו יאמר ד"ת בליל שב"ק מאותו ענין שדיבר בערש"ק, ענה לו רבינו זי"ע בפשטות: "דאס איז דאך געווען פרייטאג, די תורה איז דאך געווען שבת!"...

ומידי דברנו בענין אמירת הדברי תורה ראוי להעתיק מה שסיפר הרב חב בער קליין שליט"א מעיה"ק ירושת"ו אשר זכה לקחת חבל בעת הנסיעה הגזולה ללאנדאן עם רבינו זי"ע, ורבינו זי"ע ביקר אז בבית הרה"ק רבי יהודאל'ע האראוויץ זי"ע מדזשיקוב, וכידוע לא דבר כלל רבי יהודאל'ע בשנותיו האחרונות.

אחר הביקור הזאת עבר רבינו זי"ע לבקר בבית המרא דאתרא דאז, הגאון הצדיק רבי נתן יוסף מייזעלס זצ"ל ונסתובב השיחה אודות מה שרבי יהודאל'ע כבר אינו יסל לדבר לעת זקנותו, התבטא רבינו: "ער קען נישט רעדן? ער וויל נישט רעדן, דער ראפשיצער רב האט אויך בערב ימי נישט גערעדט".

והוסיף רבינו זי"ע בלה"ק: "וויילט איר וויסן וויאזוי א רבי דארף זאגן תורה קוקט אריין אין אור המאיר פרשת צו וועט איר וויסן וויאזוי"..." (א"ה, המעיין בדבריו הק' יוכל להבין מקצת שבמקצת באיזה אופן ובאיזה בחינה היה הכנת הד"ת של רבינו זי"ע).

סיפר הרה"ח ר' שלמה זלמן שטיין הי"ו שפ"א בנסעו עם רבינו נסתובב השיחה בענין הדברי תורה שרבינו מחדש בעת עריכת השולחן, ואמר לו רבינו בענוות קדשו: "איך האב איך גענומען א כלל ביים תורה זאגן אז איך ברענג א גוטן הקדמה פון די ספרי החסידות, אזוי אז אפילו וואס איך לייג שוין צו אייגענע חידושים איז נישט אזוי גוט, האב איך עכ"פ עפעס גוט נאכגעזאגט"...

אוצרות

חודש'ליכע אויסגאבע פון תלמידי וחסידים סאטמאר

אייר תשע"א לפ"ק
באנד 1 - נומער 2

נייע רובריקן:

על החסידים

הרה"ח ר' יושע
גאלדבערגער ז"ל

שנות דור ודור

היסטארישע קאפיטלען
ביי כלל ישראל

• דער טעלעגראם וואס האט
אונטערגעצינדן מיטל מזרח

• האלב מיליאן אידן
פארניכטעט אין בלויז 47 טעג

עיר וקדיש מן שמיא נחית

נחית תשכח מפי זרעו

עדות משמיעות:

הגה"ח רבי יודל סלאנים שליט"א
הרה"צ רבי אורי בלויא שליט"א
הרה"ג רבי ישעי' בלויא שליט"א
הרה"ח רבי מאיר שטיין שליט"א

**"מיט'ן רבי'ן
אין מירון"**

תרצ"ב - תש"ו

**לייען מאטריאל
פאר תלמידי וחסידים
סאטמאר**

זכרונות פון קראלי
פארציילט דורך
החסיד הישיש
מו"ה יקותיאל הערש
ווערצבערגער ז"ל

**דער
לעצטער
תלמיד
פון קראלי**

אויספירליכער
באריכט:

מוסדות החינוך
אין ניו יארק פאראייניגט

צניעות'דיגע שטוב-מלבושים

עדיטאריעל:

דאָס הינדל איז כשר, אָבער איר זענט טרייף!

צו באקומען אין די געשעפטן

פאר האלסעיל ביטע רופט: 718-473-9671

באזונדערע אפטיילונג:



בארייכערט אייער שטוב מיט "אוצרות"

היסטארישע און באלערנדע ארטיקלען פאר די גאנצע משפחה

ידיעות - השקפה - היסטאריע - זכרונות

חינוך - פאמיליע - בחורים - קינדער

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קסה — בלתי מוגה

ביקור גומלין של הגה"צ רבי אליעזר דוד פריעדמאן שליט"א

אב"ד בעלזא לאנדאן יע"א

ואח"כ הגיע הגה"צ רבי אריה ווייס שליט"א דומ"ץ וויזניץ בלאנדאן בעמח"ס עולת ראיה

באכסניית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בלאנדאן יע"א

יום ד' פרשת תולדות תשע"א לפ"ק

דער עצי חיים איז געווען אין יענע געגנט דעמאלטס ווען ער איז געפארן קיין בעלזא?

רבינו: יא, ער איז געפארן קיין ציעשנוב, און אויפן וועג איז ער געווען אין בעלזא.

הגרא"ד: ער האט זייער געהאלטן פונעם ציעשנובער רב (הגה"ק רבי שמחה ישכר בער האלבערשטאם ז"ל בעל דברי שמחה בן הגה"ק בעל דברי יחזקאל משינאווא ז"ל), כ'מיינן אז ווען דער ציעשנובער רב איז נסתלק געווארן האט דער עצי חיים געזאגט אזא לשון 'כ'האב געמיינט אז איך וועל האבן א רבי'.

רבינו: יא. דער זיידע איז געווען אין ציעשנוב ביים ציעשנובער רב ווען ער האט זיך משדך געווען מיטן ציעשנובער רב (בלקחו את בנו הגה"צ רבי יחזקאל שרגא ז"ל לחתן לבתו הרבנית רחל בלומא ע"ה), און שפעטער ווען זיין איידעם (ה"ה הגה"צ ר' יחזקאל שרגא הנ"ל) איז געפארן קיין ציעשנוב איבער נעמען דאס רבנות דארטן – אסאך נאכן הסתלקות פונעם פאטער – איז דער עצי חיים מיטגעפארן מיט אים, און דעמאלטס איז ער געווען אין בעלזא.

מבעלזא ודיברו אז באריכות בדברי תורה ובעניי הכלל ואז המתקן סוד בעניי האגודה (ה"ה חברת אגדת ישראל שהי' לו התנגדות גדול נדים).

הגרא"ד: ווען דער רבי דער ברך משה איז געווען דא, האט ער געהאט דערציילט אז זיין סנדק איז געווען דער בעלזער רב (הגה"ק מהר"ד ז"ל).

רבינו: יא.

הגרא"ד: דער עצי חיים איז געווען אין בעלזא אויף א שבת אויך?

רבינו: ער איז געווען אין בעלזא אויף א באזוך, אבער נישט אויף א שבת.

הגרא"ד: דער סאטמאר רב ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) איז יא געווען אויף א שבת אין בעלזא.¹

1

בפעם הראשונה שנסע מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל אל הרה"ק מבעלזא הי' בשנת תרס"ה כשהי' עדיין אברך צעיר בשנה הראשונה אחר נישואיו ונסע רבינו לשבות שבת בצל הרה"ק מבעלזא, ובדברי ההספד שנשא מרן ז"ל על הרה"ק מבעלזא חזר על הד"ת ששמע ממנו אז, וז"ל: "ובכן אוכיר פה מזה ששמעתי מפיו הקדוש ליל שב"ק פר' תשא בהיותי משובתי שב"ק אצלו וכו'" (עי' בדברי יואל פרשת תולדות עמ' תרכ"ט).

כמו כן בהיות הרה"ק מבעלזא בעיר ראצפערט בימי מלחמת העולם הראשונה, נסע רבינו ז"ל להסתופף בצל הרה"ק מבעלזא.

ובפעם שלישית נפגש רבינו ז"ל עם הרה"ק מבעלזא כשהי' משכנו בעיר האלאשיין, כשהזר מאונגארין לפוילין בגמר המלחמה, ואיתרמי פעם שרבינו ז"ל עבר שם בדרכו לאיזהו מקומן, נכנס אז רבינו להרה"ק

הגרא"ד: ער איז געווען צוזאמען מיטן איידעם ביים בעלזער רב?

רבינו: יא, און אויך פריער ווען ער איז געפארן קיין ציעשנוב זיך משדך זיין ער איז געווען אין בעלזא, און ער האט געזאגט אז דער ציעשנובער רב 'האט אים עלעקטיזירט פון קאפ ביז פוס', דער ציעשנובער רב האט אים שטארק געכאפט.

כ'האב געהערט פון רבי משה טובי' (ה"ה הרב החסיד ר' משה טובי' גרינצווייג ז"ל מבני ברק) דאס אז דער בעלזער רב האט אים געזאגט 'אחר תעבורו' אז ער וועט אים נישט אויפהאלטן, און דאס איז אויך א גמילות חסד.²

הגרא"ד: אין ציעשנוב זענען געווען בעלזער חסידים, און הוסיאטינער חסידים, און דאס רבנות דארטן האט מען אנגעטראגן פאר רבי שמחה ישכר בער דער דברי שמחה, און די הוסיאטינער חסידים האבן נישט געהאט קיין חשק צו דעם, ער איז דאך געווען א צאנזער אייניקל. איז דער שינאווער רב ז"ל וואס האט געוואלט מיזאל יא אויפנעמען זיין זוהן, האט געזאגט אז די הוסיאטינער חסידים קענען דאך פרעגן דעם רבי'ן - דער הוסיאטינער רבי ר' מרדכי פייוויש - און ווען מ'איז געקומען צו אים פרעגן וועגן דאס

בצאתם מבית הרה"ק מבעלזא נענה חתנו הגה"צ מציעשנוב ואמר לחותנו מרן העצי חיים ז"ל: "וואס זאגט עפעס דער שווער צו מיין פעטערס רוח הקודש?", והוסיף שהיות שעדיין נשאר עוד שתי שעות עד מועד הנסיעה, על כן עצתו אמונה שילכו לבנו של הרה"ק מבעלזא (ה"ה הגה"ק מהר"א מבעלזא ז"ל) "דער שווער וועט הנאה האבן פון אים, ווייל ער איז א כלי מופאר וואס דער שווער האט נאך אוינס נישט געזעהן".

מרן העצי חיים אשר כאמור היה אץ לדרכו לא רצה להתעכב עוד, על כן לא הסכים בתחילה ללכת אתו לבקר את בנו של הרה"ק מבעלזא, אך חתנו הגה"צ מציעשנוב לא הירפה וטענתו בפניו כי ממילא יצטרך להמתין עוד ב' שעות עד שיגיע המסילת הברזל בחזרה לביתו, ולא יהיה לו מה לעשות שם, ואצל בן הרה"ק מבעלזא בוודאי ישוחחו בדברי תורה וכך לא יעבור הזמן לבטלה, ואחרי רוב הפצרותיו הסכים מרן העצי חיים ללכת אליו, ויהי בהגיעם להרה"ק מהר"א קיבל את פניהם בכבוד ובהתרגשות וציפה שיביאו טיי ומזונות, ואמר להגה"צ מציעשנוב שיכניס צוקער לתוך הטוי של חותנו מרן העצי חיים כי הרי "חייב אדם בכבוד חמיו", אחר כך אמר את אותו הדברי תורה שאמר להם אביו הרה"ק מבעלזא על הפסוק "אחר תעבורו" כי כשאיש נחפז לדרכו לא יעכבו אותו במצות הכנסת אורחים, אלא ימהרו לתת לו לאכול ולשתות לשובע נפשו וילך לשלום לדרכו, והנה כי מאחר שהרב מסייעט ממהר לדרכו לא רוצה לעכבו ונפרד ממנו לשלום.

בדרך צאתם נענה חתנו הגה"צ מציעשנוב ואמר לחותנו מרן העצי חיים ז"ל: "וואס זאגט דער שווער צום רב'ס זון?", כי ראו עין בעין את הקשר הגדול שהיה בין הרה"ק מהר"ד ז"ל לבנו הרה"ק מהר"א, עד כדי כך ששניהם כוונו זה לזה והיו מתנבאים בסגנון אחד.

[ויש לציין שבס' אוהל יצחק מביא פירוש זה בשם הרה"ק מווארקא, עיי"ש באריכות כל הסיפור].

2

עי' בס' ומשה היה רועה (ח"א, עמ' ק"ה, הערה ע"ז) מזה שמוכא שם בשם כ"ק מרן רבינו שליט"א שסיפר הענין באריכות ממה ששמע מהרה"ח ר' משה טובי' הנ"ל, שפע"א כאשר הי' מרן העצי חיים בציעשנוב אצל חתנו הגה"צ ר' יחזקאל'ע, הפציר בו חתנו שהיות כי ציעשנוב קרובה היא להאלאשיץ על כן יבוא אתו לבקר בהיכלו של דודו הק' מהר"ד מבעלזא ז"ל אשר שהה אז באותו תקופה בהאלאשיץ, אך מכיון שמרן העצי חיים היה נחפז לדרכו לחזור לביתו נאזה קודש על כן סירב בתחילה להצטרף עמו בנסיעה זו, אך בסוף הסכים ונסעו אתו להרה"ק מבעלזא.

כאשר הגיעו להרה"ק מבעלזא שמח מאוד לקראתו, וציפה שיביאו כיבוד והביאו לפניו טיי עם מזונות, ואמר הרה"ק מבעלזא להגה"צ מציעשנוב שיכניס צוקער אל תוך הטוי של חותנו מרן העצי חיים ז"ל כי הרי אמרו חז"ל "חייב אדם בכבוד חמיו".

ואחרי שטעם מרן העצי חיים אמר לו הרה"ק מבעלזא, בתוה"ק כתיב שאמר אברהם אבינו להמלאכים (בראשית י"ה, ה) "וסעדו לכם אחר תעבורו", ולכאורה יש לדייק דהלא אין מן הנימוס לומר לאורחים "אחר תעבורו" לשלחם מביתו, אלא הכתוב בא ללמד לאדם מדת דרך ארץ שאם רואה אדם שאורחו ממהר לדרכו לא יעכבו ולא יאחר זמנו, אלא יתן לו לאכול ולשתות ותתן לו לילך לדרכו בלי עיכוב, וזה שאמר אברהם אבינו להמלאכים "אחר תעבורו" שלא אעכב על ידכם.

המשיך הרה"ק ואמר - "לויט ווי איך פארשטיי האט יעצט דער סיגוטער רב נישט קיין צייט, און ער איילט זיך אהיים צו פארן", ומיד קם הרה"ק מבעלזא ממקומו ונפרד ממנו לשלום.

לייען מאטריאל פאר תלמידי וחסידים סאטמאר

"אוצרות"



און דער זיידע האט געוואוינט אין נירעדהאז - א שטיק צייט האט ער זיך דארט אויפגעהאלטן - די באבע איז

היוצאים מהעיר, ובפרט שהפציו בי רבים שלא אעשה כזאת להעלות עוד עי"ז פחד באנשי קהלתי, ונשארתי עד שבאור ליום ו' עש"ק פתאום בא השמועה כי קרב האויב לעירינו ותהום כל העיר אנשים נשים וטף הרצים יצאו החופים אנה ואנה לבקש אופן לברוח כי לא נמצא בכל העיר עגלה לשכור ונפשינו נבהלה מאוד ואין מקום לנוס, ותהי חרדת אלקים עד שבעודי משתומם ומצפה לישועה בא אלי אחד מאנשי קהלתי ואמר לי שיש לו עגלה ואסע אתו עמו עם כל אשר לי, וברכתי ברכת תודה לה' וכאשר זכיתי לישב על העגלה מלאה לבי תודה לאל ית' אשר הטיב חסדו עמדי ויצאתי לשלום בעש"ק באשמורת הבוקר עד שבאתי לשוב סטרימבע סמוך להכנסת כלה בלי מלבושי שבת וטלית ותפילין וכלי אוכל מאומה מחמת אימה ובהילות ומהירות שכחנו כל זאת בביתי ותחת אשר אמרתי כי יצאנו ממקום הסכנה, פתאום בש"ק בעת ישיבנו בסעודה אחר צהריים בחברת הרב הגה"צ מסיגעט שליט"א (ה"ה מרן העצ"ה חיים ז"ל), באה השמועה כי אי אפשר ליסע עוד רק עד חצי שעה ואחרי כן יקלקלו הדרך מטעם מנהלי קרב לעכב השונא בקרבתו ונבחנו מאוד והיינו נפחד כל הזמן עד מוצש"ק אשר רצינו ליסע להלאה, אבל הקול נתחזק שא"א ליסע כלל, מחמת עיכוב הבעלי מלחמה שקלקלו הדרך, ואנחנו היינו כפחד ובהלה מבלי לשית עצות בנפשינו וגם נשארתי בלי עגלה כי לא היה אפשר למצוא עגלה בכל הכפר וכבר נתיאשתי מליסע, עד אשר בחמלת ה' עלינו באה עגלה ריקנית בחצות הלילה כאשר אנחנו עומדים בחוץ לטכס עצה מה לעשות והעמדה העגלה ונתרצה לשוב עמנו בדרך ובאשר זכינו לשבת על העגלה מלאים גיל וחדוה בתודה לה' אשר הטיב עמנו לברוח ממקום סכנה כי ביום ב' ביו"ט של סוכות כבר בא האויב עד הכפר הגל', והנשארים יראו ופחדו פחד גדול ונמלטו באחד ההרים וה' ברוב רחמיו וחסדיו הסיב לב האויבים ושבו לדרכם בחוץ"מ בבוקר ולא הרעו ב"ה מאומה וניצלנו מחמת האויב, ואני בחמלת ה' עלי ברחתי בעוד זמן לבוא על יו"ט של סוכות לקהל בעטלאן יצ"ו ומצאתי ב"ה סוכה נאה לקיים מצות סוכה סדוג, והבנתי אז בזה המעשה מונת דוד המלך ע"ה שאמר מזמור בברחו מפני אבשלום בנו כלומר על שהיה בידו לברוח על זה גופא אמר מזמור ותודה לה', ונתיישב קושיית הגמרא, ורשמתי כל זה למזכרת לבל אשכח חסדי ה' אשר גמל עלי כן ה' אלוקינו יעורר רחמיו וחסדיו עלי ועל עמו כלל ישראל בכלל ובפרט שהם בעת צרה ואין להם להשען כי אם על אבינו שבשמים ויושיעני בקרוב למען שמו וישים שלום בעולם ויקרב ישועת ישראל ויגאלנו גאולת עולם אמן.

רבנות, האט ער זיך אנגערופן 'רבי שמחה בער, רבי שמחה בער איז א וואוילער יונגערמאן, אפילו ער האט אים קינמאל נישט געזעהן (וואו נתרצו גם חסידי הוסיאטין למנותו עליהם כרב).

רבינו: ציעשנוב איז נעבן שיניאווא, א שפאן פון שיניאווא, און שינאווא איז נעבן ליזענסק.
הגרא"ד: אבער ס'איז נישט געווען דארטן קיין געגנט פון צאנזער חסידים.

מן הסתם איז דער עצי חיים געווען אויף דעם רבי ר' אלימלך'ס ציון, אז ער איז געווען אין יענע געגנט?
רבינו: כ'האב נישט געהערט רעדן דערפון.

דער בעלזער רב האט געהאט גרויס התפעלות פונעם זיידן (מרן העצי חיים ז"ל), ער איז געווען מלא התפעלות.
ווען דער טאטע ז"ל איז געבוירן געווארן איז דער זיידע געווען אין נירעדהאז, ווייל ווען ס'איז געווען די קריג, און די רוסן זענען אריין געקומען אין סיגוט, איז ער אנטלאפן פון סיגוט מוצאי יום הקדוש (שנת תרע"ה) מיטן קרן לדוד (שהי' אז אבד"ק ווישאווע).

הגרא"ד: דער קרן לדוד שרייבט (נדפס בליקוטים שבסוף ספר בראשית) אז ער האט געזאגט עפעס א ווארט דעמאלטס.

רבינו: יא, ער האט געזאגט 'מזמור לדוד בברחו' (תהלים ג, א) אז אויף דעם וואס מ'קען נאך לויפן, דארף מען לויבן השי"ת, זיי האבן געהאט שוועריקייטן מיטן אנטלויפן.³

3

ו"ל בספה"ק קרן לדוד (שם): "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו, וידוע קושיית הגמרא (ברכות י:) קינה לדוד מבני' ליה, ואמרתי לרשום למזכרת לבל אשכח חסדי ה' הגומל לחייבים טובות שגמלנו כרחמיו וכרוב חסדיו, והבנתי אז פ' הכתוב מזמור לדוד בברחו, במה שאירע לי בעת שהייתי מוכרח לברוח מביתי ומקהלתי ק"ק ווישווא יע"א מפחד אויב הבאה בשערי המדינה מחמת המלחמה האיומה בשנה זו שנת העת"ר לנו, ביום ה' למחרת יוה"כ אשר נודע כי גבר אויב ובא בגבולינו ובמוצאי יו"ק באו אלי נכבדי קהלתי והפצירו בי שאסע כאור בוקר בלי שום ספק, והיה בעיני קשה לעזוב קהלתי להיות מעשרה ראשונים

לייענט איבער:

"דער לעצטער תלמיד פון קראלי"

אין דעם אינהאלטספולן "אוצרות"



הגרא"ד: די באבע - רבי שלום אליעזר'לם רעביצין - ליגט אין נירעדהאז.

רבינו: זי איז שוין אוועק אין געטא, און נאך די קריג האט מען איר מפנה געווען קיין נירעדהאז. דער געטא האט געהייסן שומא פוסטא, און ס'איז נעבן נירעדהאז.

הגרא"ד: דער זיידע רבי שלום אליעזר'ל האט נאך געגעסן קעסט אין האראנסטייפל (אצל חותנו הגה"ק רבי מרדכי דוב מהאראנסטייפל ז"ל חתן - אביו - מרן הדברי חיים ז"ל)?

רבינו: יא, צעהן יאר (משנת נישואיו החדש אלול שנת תרל"ו עד שנת תרמ"ו שאז גירשהו ממשלת רוסלאנד, ואז גר זמן קצר בשינאווא אצל אחיו הגה"ק בעל דברי יחזקאל ז"ל ואח"כ עבר למאראנא).

הגרא"ד: כ'מיון אז ס'איז דא עפעס א בריוו צווישן דעם עצי חיים מיט רבי מאטעלע.

רבינו: אין עצי חיים (עה"ת) האט דער טאטע ז"ל געדרוקט א בריוו וואו רבי מאטעלע שרייבט פאר'ן זיידן איבער א שאלה ביי א איד וואס האט געדארפט זיצן ביי א גוי, און דארט איז דא א שתי וערב, צי ער מעג אריינקוקן אין א ספר און לערנען דארטן.

די שאלה האט אנגעפרעגט דער קאשויער רב (הגה"ק רבי שאול בראך ז"ל) פאר'ן קדושת יו"ט, און דער קדושת יו"ט האט געהייסן דעם זיידן זאל ענטפערן, און די ערשטע תשובה אין עצי חיים (הלך או"ח) איז געדרוקט די תשובה פאר'ן קאשויער רב, ס'איז נאך געשריבן געווארן בחייו פונעם קדושת יו"ט, און די זעלבע שאלה שרייבט ער צו רבי מאטעלע, און די תשובה פון רבי מאטעלע האט דער טאטע געדרוקט אין עצי חיים.⁴

כמו כן מזכירו בספרו קרן לדוד על המועדים (בדרושים לשנת שובה, דרוש ה) ז"ל: ד"ת שאמרת בקהלותי קהלת ווישאווא יע"א שנת העת"ר לנו, ורשמתי לזכרון בספר פה ק"ק טשאראנא יע"א כי הוצרכנו לברוח מקהלתנו ביום ו' עש"ק האזינו י"ב תשרי מפחד אויב שבא למלחמה בגבולינו, והשם ירחם עלינו ועל שארית פליטת בני ישראל ויצילנו מכל מיני צער וזק, ונוכה לישועה קרוב אכ"ר

געווען ביי איר פאטער - ביים זיידן רבי שלום אליעזר'ל - אין ראצפערט, דער זיידע האט נישט געוואוינט דעמאלטס אין ראצפערט.

נאר ווען דער טאטע איז געבוירן געווארן, איז דער זיידע געקומען אויף שבת קיין ראצפערט, און דאנערשטיג נאכט איז ער געווען ביים בעלזער רב (שנס הוא שהה שם בראצפערט), און דער בעלזער רב האט אים זייער מקרב געווען און ארויס געוויזן גרויסע קירבות.

דער זיידע האט געשיקט א שליח צום בעלזער רב פרעגן ווען ער קומט אריין צום טיש, האט ער געזאגט אז דער עצי חיים זאל קומען צו איהם אין שטוב פאר ווען ער גייט צום טיש, איז פאר'ן גיין צום טיש איז ער אריין צום בעלזער רב אין שטוב, האט איהם דער בעלזער רב געפרעגט ווער זעצט אויס די מענטשן ביי איהם ביים טיש, האט ער געזאגט אז ער זעצט נישט אויס דעם עולם. אבער דער בעלזער רב פלעגט יא אויסזעצן און איינטיילן ווי אזוי מ'זאל זיצן, האט דער בעלזער רב געזאגט 'איך בין אייך מקנא, אונגארישע אידן זענען בעלי דרך ארץ, ס'וועט זיך נישט אראפ זעצן א עם הארץ פאר א תלמיד חכם, אבער ביי מיר, אויב איך וועל נישט אליין אויסזעצן וועט זיך זעצן א עם הארץ פריער פון א תלמיד חכם, און איך קען נישט זיצן אזוי ביים טיש'.

הגרא"ד: דער ברית איז נישט געווען שבת?

רבינו: ניין, דער אודוואריער רב (הגה"צ רבי שלום קרויז ז"ל בעמח"ס דברי שלום שנפטו בתחילת שנה זו בויליאמסבורג) איז אויך געבוירן געווארן אין ראצפערט, און מ'האט מכבד געווען דעם בעלזער רב מיט סנדקאות - דער ברית איז געווען שבת - און מ'האט נישט געברענגט דאס קינד אין בית המדרש (כי הקפידו שלא להביא תינוק לביהמ"ד ע"י עכ"ס בשבת), ס'איז נישט געווען קיין עירוב דעמאלטס דארטן, האט ער געשיקט דעם שפעטערדיגן בעלזער רב ז"ל זיין זוהן רבי אהרן, ער זאל זיין סנדק ביים ברית.

באריכערט אייער שטוב מיט די נייע "אוצרות"

אויסשליסליך:

אלע דעטאלן איבער די מערכה פון כ"ק מרן רבינו שליט"א איבער די צניעות'דיגע שטוב-מלבושים



געדורקט פון אים א ספר 'אילה שלוחה'⁵ - און מ'האט געדארפט געבן חליצה, איז דער שינאווער רב געפארן דעמאלטס קיין אוקריינא מיט זיין זוהן רבי משה'לע שינאווער וואס איז געווען דער גדול האחים, ער זאל געבן חליצה.

בשעת די חליצה איז דארט אויך געווען רבי מאטעלע הארנאסמייפלער, און אינמיטן די חליצה איז געווארן א שאלה, און עס איז געווארן א שטארקער דין ודברים, א משא ומתן של הלכה, עס איז דארט געזעסן א בייד וואס האבן אנגעפירט מיט די חליצה, דער שינאווער רב אליינס איז דאך אויך דארט געווען, און מ'האט זיך דארט מפלפל געווען. רבי מאטעלע איז אויך דארט געווען דערביי און ער האט זיך גארנישט אנגערופן די גאנצע צייט.

נאך די חליצה פרעגט אים דער שינאווער רב - ער איז דאך אויך געווען זיין שוואגער - 'פארוואס האסטו דיר גארנישט אנגערופן ביי די שאלה?'. פרעגט אים רבי מאטעלע 'וואס פארא שאלה?', וואונדערט ער זיך 'וואס הייסט? דו ביזסט דאך געזעסן דא? האסטו נישט געזעהן אינמיטן די חליצה איז מען געווען פארנומען מיט א שאלה?'. זאגט ער 'ניין, איך וועל אויסזאגן דעם אמת, רבי נפתלי איז דא געשטאנען ביי די חליצה, איך האב אים געזעהן, ער האט אזוי געלויבטן אז כ'האב נישט געקענט אראפנעמען קיין אויג פון אים, און וועגן דעם האט רבי מאטעלע נישט מיטגעהאלטן די גאנצע שאלה.

הגרא"ד: רבי נפתלי איז געווען דער עלטערער זוהן פונעם שינאווער רב.

דער מאטע ז"ל האט געהאט עטליכע בריוון פון רבי מאטעלע.

הגרא"ד: רבי מאטעלע איז געווען דער גדול פון אוקריינא, ער איז געווען דער 'יחיד', אזוי ווי דער צאנזער רב איז געווען אין גאליציע, און פריער איז געווען רבי יוסף שואל (ה"ה הגאון רבי יוסף שואל נאמענזאהן ז"ל בעל שואל ומשיב אב"ד לעמבערג) און רבי שלמה קלוגער, אבער אין אוקריינא איז ער געווען דער גדול, בדומה לו איז נישט געווען. די גרויסע רבנים האבן געהאט מיט אים א שייכות, ס'איז געווען דער רד"צ רבי דוד צבי חן ער איז געווען א גרויסער מענטש, ער איז נאך געווען ביים צמח צדק אלץ יונגל, און שפעטער איז ער געווען ביים מהר"ש, און ער האט צוגעהאלטן ביים מהרש"ב אויך, דערציילן די אייניקלעך אז ווען זיי פלעגן זיך צו טרעפן איז געווען צווישן זיי אהבה ואחות.

רבינו: דער שינאווער רב האט געהאט א זוהן וואס האט געהייסן רבי נפתלי, וואס האט געוואוינט אין אוקריינא, ער איז געווען א איידעם דארט אין טשערקאס (בהיותו חתן רבי נח שמעיה שניאורסון ז"ל חתן הרה"ק רבי יעקב ישראל ממשערקאס ז"ל זקינו של הרה"ק מהאראנסמייפל ז"ל), און רבי נפתלי איז אוועק ל"ע אן קינדער (בוים כ"א כסלו שנת תרכ"ד) - דער שינאווער רב האט

4

ו"ל כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל שכתב בהקדמות הספר 'עצי חיים' שהו"ל לאחר החורבן הנורא: "בהיותי בארץ מגורי אבותי אחר חורבן הנורא מצאתי בדרך פלא מכתב שכתב כ"ק אא"ז הגאון הקדוש רשכבה"ג מרן מרדכי דוב מ"מ דק"ק האראנסמייפאליע זצלה"ה בכתב יד קדשו ממש לכ"ק אאמו"ר הגה"ק זצלה"ה, אמרתי להעתיק כאן.

ו"ל המכתב: ה' מצורע, רב טוב לח"ב [חתן בתי] הרב החר"ף המפורסם פרי קודש הילולים כ"ש [כבוד שמון] מפארים הר"ר חיים צבי שליט"א עם ס' נכדתי היקרה תחי' ובתם היקרה תחי' כה"ט להם סלה, הודות לך אתנו החיים והשלום... עיי"ש באריכות לשון קדשו.

5

הרה"ק משינאווא ז"ל העיד על בנו הנ"ל גדולות ונצורות, וכפי שנראה בעליל ממה שכתב עליו כשהוציא לאור את חידושי בנו בספר 'אילה שלוחה' וזלש"ק: "...כי חנני השי"ת בזרע חכם וצדיק גדול הוא ניהו בני הג' החר"ף ובקי החסיד ועניו כקש"ת מוה' נפתלי זצלה"ה ולא הניח זרע...", עיי"ש עוד בדבריו הק'.

באריכערט אייער שטוב מיט

אוצרות

היסטארישע און באלערנדע ארטיקלען פאר די גאנצע משפחה
ידיעות - השקפה - היסטאריע - זכרונות - חינוך - פאמיליע - בחורים - קינדער



רבינו: ער האט געהייסן נאכן ראפשיצער רב, אבער ער האט נישט געהייסן 'נפתלי צבי' (כשמו הק' של הרה"ק מראפשיץ ז"ל), נאר ער האט געהייסן 'נפתלי' אליינס.

הגרא"ד: מ'האט געזאגט אז ער האט חרטה אז ער האט אים נישט גערופן 'נפתלי צבי', ווייל אויב ער וואלט ווען געהייסן 'נפתלי צבי' וואלט ער אפשר מאריך ימים געווען.⁶

רבינו: דער ישמח משה האט אים געגעבן דעם נאמען, ווייל דער שינאווער רב איז געווען א איידעם דארטן (בהיותו חתן אצל הגה"ק בעל ארי' דבי עילאי ז"ל חתנו של מרן הישמוח משה ז"ל) און האט דארטן געגעסן קאסט, און ער האט געהאט חשק צו געבן דעם נאמען נאכ'ן ראפשיצער רב, נאר ער האט זיך נישט געטרויערט צו גיין זאגן פאר'ן ישמח משה וואס ער וויל – אזוי איז געווען דער סדר אז דער ישמח משה פלעגט אליין א נאמען צו געבן פאר די אייניקלעך, ער האט נישט געפרעגט דעם בעל ברית, און האט נישט מודיע געווען – און דעמאלטס ביים ברית ווען דער ישמח משה האט געזאגט 'ויקרא שמו בישראל', האט ער זיך יא אויסגעדרייט צום שינאווער רב און געפרעגט 'צו, אז ער האט אים געפרעגט האט ער געענטפערט 'נפתלי', שפעטער האט אים דער ישמח משה געזאגט 'דעם נאמען האב איך געוואלט מאקע געבן'.

הגרא"ד: די וועלט זאגט מיט אזא שטארקייט אז דער רבי מאטעלע האט אזוי שטארק געהאלטן פון רבי נפתלי, אז ווען דער שינאווער רב ז"ל האט אים געזאגט אז מ'האט אים געגעבן שפעטער פון הימל א זוהן דעם ציעשנובער רב (שנולד לאחמ"כ בשנת תרכ"ט) אנשטאט רבי נפתלי, האט רבי מאטעלע געזאגט 'ס'איז נישט דאס', אזוי שטארק האט ער געהאלטן פון רבי נפתלי.

6

כן מובא בס' תולדות קול ארי', שכן סיפר הקול ארי' בשעת פטירת בנו הבית נפתלי.

רבינו: די וועלט זאגט אז צוזאמען האבן זיי געלעבט זיבעציג יאר, רבי נפתלי איז אלט געווען ביי די פטירה זעקס און צוואנציג יאר, און דער ציעשנובער רב איז אלט געווען פיר און פערציג יאר, צוזאמען איז עס זיבעציג יאר. דער שינאווער רב האט געזאגט אז ווען ער האט פארלוירן דעם רבי נפתלי, איז ער געווען זייער צורודערט, אז ער האט נישט געקענט לערנען און האט נישט געקענט דאווענען, 'האב איך געבעטן דעם באשעפער איך זאל פארגעסן, און דער אויבערשטער האט ממלא געווען די בקשה, און איך האב פארגעסן'.

רבי נפתלי איז געווען בזיווג ראשון א איידעם אין ראפשיץ (כאשר נשא את בתו של הרה"ק ר אהרן ז"ל בן הרה"ק רבי ר' אשרל מראפשיץ ז"ל).

הגרא"ד: אזוי? איז טשערקאס איז עס שוין געווען א זיווג שני?

רבינו: יא, ביים זיווג ראשון האט מען זיך גע'גט, עפעס א סיבה איז געווען, און כ'זויים נישט וואס.

הגרא"ד: ס'איז באקאנט וואו רבי מאטאלע האראנסטייפלער איז באהאלטן?

רבינו: יא, כ'בין שוין איינמאל געווען דארטן.

הגרא"ד: ס'איז דא א אוהל?

רבינו: יא, ס'איז דא א אוהל. אבער אין טשערקאס (שם מנוחת קדשו של הגה"ק מטשערקאס ז"ל זקינו של הגה"ק מהאראנסטייפל ז"ל) בין איך נאך קיינמאל נישט געווען, ס'איז צו פארן א שעה פון קיעוו.

אין האראנסטייפל האבן די רשעים חרוב געמאכט דאס בית החיים ר"ל, און ארום דעם אוהל זענען אויפגעבויעט געווארן הייזער, אבער די הייזער שטייען לידיג... ווייל האראנסטייפל איז נעבן טשערנאבל, און דארט איז געווען די אויפרייס, אזוי אז ארום טשערנאבל איז פוסט (מחמת רעל האטאם שיש שם), איבערגעלאזטע הייזער, ס'זאגט נישט דארט קיין נברא, מ'זעהט ממש נעבן דעם אוהל ווי עס שטייט א גרויסער בנין וואס מ'האט געהאלטן אינמיטן



לויפט און קויפט אוצרות

עס וועט האלטן געשפאנט די גאנצע משפחה



פאר'ן רבי'ן איז אויסגעקומען צו זעהן דעם סטייפעלער?
רבינו: דער טאטע ז"ל איז געווען ביי אים אין ארץ ישראל
אויף א באזוך.

כאן הגיע הגאון רבי ארי' ווייס שליט"א דומ"ץ וויזשניץ לאנדאן
רבינו שאל את הגר"א: וואס טוט זיך אין די ישיבה?
כ'דערמאן זיך אז ר' משה שמואל שטערן [ז"ל] איז אמאל
געווען אין ישיבה.

הגר"א: ער האט אריינגעברענגט א רוח החיים ביי אונז
אין לאנדאן, ער האט דאך משמש געווען דעם רבי'ן דעם
אמרי חיים ז"ל.

רבינו: פון דארט געדענק איך אים.

הגר"א: ער האט געהאט עפעס א עקסטערן כח צו וויסן ווי
אזוי אומצוגיין מיט יעדן איינעם, צו וועמען גיין שארף און
צו וועמען גיין ווייער.

רבינו: דער דברי יחזקאל טייטשט 'יעקב איש תם'
(בראשית כה, כז), לכאורה האט געדארפט שטיין 'יעקב תם',
וואס איז דאס 'איש', נאר רש"י זאגט מי שאינו חריף לרמות
קריו תם, יעקב האט יא געוואוסט ווי אזוי זיך א עצה צו
געבן מיט לבן, נאר 'איש תם' מיינט אז ער איז געווען א
מושל און א בעל הבית אויף די מידה פון תמימות, ער האט
טאקע געוואוסט ווי אזוי זיך א עצה צו געבן מיט לבן,
אבער ער איז געווען א בעל הבית אויף די מידה (עי' בברך
משה פ' תולדות (עמ' קל"ב ועמ' קל"ד) מה שפירש בזה).

הגר"א: די קומענדיגע וואך (פ' ויצא) איז אויך דא אזא זאך,
ס'שטייט (בראשית כט, יב) ויגד יעקב לרדף כי אחי אביה הוא
וכי בן רבקה הוא דרש'ענען חז"ל כי אחי אביה ברמאות,
זאגן די מפרשים איז דען יעקב געווען א רמאי אזוי ווי לבן,
נאר ער האט געזאגט דא ביידע זאכן, כי אחי אביה הוא, אז
מ'דארף גיין מיט רמאות, עס עקש תתפתל, קען איך דאס
אויך, אבער וכי בן רבקה הוא, טאמער מ'דארף גיין מיט
גלייכקייט, גיי איך אויף דעם וועג, ער איז געווען א בעל
הבית אויף די תמימות.

ורבינו כיבדו לברך בברכת לחיים

בויען, און מ'האט דאס איבער געלאזט און נישט
צוגעענדיגט, אזוי איז עס געבליבן האלב אויפגעבויעט, עס
שטייט אזוי פוסט.

הגר"א"ד: אינעם גרויסן הסתר פנים זעהט מען נאך אמאל
א גילוי פנים.

דער סטייפעלער ז"ל (הגאון רבי יעקב ישראל קיינעווסקי ז"ל בעמח"ס
קהילות יעקב) איז געבוירן געווארן פון זיינ'ס א ברכה, און
דעם נאמען האט ער אים געגעבן ביים ברית.

רבינו: ער האט געהייסן 'יעקב ישראל' נאכ'ן
משערקאסער, דער פאטער זיינער איז געווען א חסיד.

הגר"א"ד: דער פאטער איז געווען א בעל בת'ישער איד,
און זיין זיווג ראשון איז אוועק, איז געווען דארט א אידענע
וואס האט באדינט די קינדער, און רבי מאטעלע האט
געהאלטן אז ער דארף מיט איר חתונה האבן, און ס'איז
נישט געווען לפי כבודו, האט אים רבי מאטעלע געזאגט,
אז אויב ער וועט טוהן דעם שידוך, וועט ער האבן א קינד
וואס וועט לייכטן אין תורה, ער האט טאקע חתונה געהאט
מיט איר, און ס'איז געבוירן געווארן דער קינד, דער
סטייפעלער, און רבי מאטעלע איז געווען דער סנדק,
שפעטער האט מען געפרעגט פאר'ן סטייפעלער 'אז
מ'האט געזאגט אויף אים גרויסע זאכן, האט ער געזאגט
'ס'איז נישט אלעס מקויים געווארן...'. ביי אים איז איינער
פון משפחת טווערסקי געווען א גרויסער יחוס.

ער האט זיך פארענטפערט פארוואס ער איז נישט קיין
חסיד, ווייל דעמאלטס איז געווען שווערע צייטן מיט
פרנסה, און אין נובארדוק האט מען אים אנגענומען אן
קיין געלט, איז ער דארטן געגאנגען לערנען.

ער פלעגט צו זאגן 'אז דאס ביסל אידישקייט וואס ער האט
אין זיך איז נאר ווייל דער פאטער פלעגט מיט אים לערנען
שבת אינדערפרי 'עמק תפילה' (מהגה"ק מהאראנסטייפל ז"ל). די
מקורבים פונעם סטייפעלער דערציילן אז חול המועד
סוכות האט ער געלערנט נאר חסידישע ספרים 'ס'איז א
הויכע זמן'.



לייען מאטריאל פאר תלמידי וחסידים סאטמאר

"אוצרות"



והמשיך לספר: האט ער צוזאם גענומען די גאנצע שטאט קינד און קייט, אנשים נשים ומת, און איז ארויף געגאנגען אויפן באלעמער און געזאגט 'ס'זאל זיך נישט דערוואגן א אידענע אנצוטהון א שייטל, דאס איז געווען די גאנצע דרשה.

א איד האט אמאל געזאגט פאר'ן אמרי חיים אז זיין טאכטער גייט אין שייטל, זאגט ער 'פלא ופלא, אמאל איז עס געווען חזיר-טריפה, און יעצט טוט מען זיך נאך אויף דערמיט!...

רבינו: דער דברי חיים האט אויך אמאל געהייסן צוזאמען רופן די שטאט צו זאגן א דרשה, און ער האט געזאגט א שארפע דרשה וועגן שייטלען.⁷

און אין סאטמאר פלעגט אויך דער פעטער ז"ל רעדן איבער דעם.⁸

ונפרדו לשלום מתוך ידידות
ובירככם רבינו בירכם ברב ברכות וכו'

וזה לשון הגה"ק רבי סיני מו"מיראד ז"ל בספר חמדה גנוזה: בשנים ההם התחילו קצת נשים ללבוש בשייטלעך, אשר אמ"ז היה אומר שהוא אסור על פי דין ואין שום חילוק בין פאה נכרית לשערות עצמו, וכמו שנדפס בשו"ת דברי חיים (ח"ב י"ד סימן נ"ט) וכו'... וכאב מאד לאמ"ז שעוברים בכל יום על עשה של ואבדיל אתכם מן העמים (ויקרא כ"ג), וגם על לא תעשה שלא לא תלכו בחוקות הגוי (ויקרא כ"ג), ובתב מכתבים וכו'... אח"כ היה מעשה שנפטרו אצלו ג' מילדיו שהיה לו מאשתו בת רבי צבי (מטאנא) ז"ל, כי עד אז היה לו ממנה ד' ילדים ואז נשארה רק בתו נחמה תחי', אז אמר שברצונו לעשות להם הספד, והלך לביהכ"נ ועשה הספד עליהם, ובתוך ההספד אמר שכל זה בא לו מחמת שמחריש על איסורים הנ"ל, ואמר אמ"ז שעל דברים אלו אחז"ל (שבת קה:) היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך ועבוד עבודה זרה, לזאת מוכרח לצעוק ולצאת נגד זה בכל כוחו.

מזן רבינו בעל דברי יואל ז"ל דרש ופעל הרבה בענין זה, ועין בדברי יואל (פ' בראשית עמ' ל"ה) ובמכתבים דברי יואל (ח"א מכתב ד אות ב), וע"ע בדרשת מזן רבינו בעל ברך משה ז"ל (כ"ו מנחם אב תשמ"ג) נדפס בס' אבני שהם (עמ' ק"ח) מ"ש בזה.

הגרא"ד: סטעמפארד היל איז א מקום וואס די ברכה קען חל זיין, ס'איז א כלי הראוי לקבל, זאל דער רבי איבער לאזן השפעות טובות.

רבינו: ס'וואקסט דא ב"ה שטארק אידישקייט.

הגרא"ד: אז מ'ויל זעהן א איד אן א בארד קען מען אמאל לאנג זוכן.

הגר"א: ס'ווענדט זיך וועלכע אויגן מ'האט...

רבינו: ביי אונז אין קרית יואל איז נישטא א איד אן א בארד.

הגר"א: אפשר איז נישטא א איד אן א שטריימל אויך נישט.

רבינו: ס'איז זייער א ערליכע שטאט, רוב שטאט גייט נישט מיט קיין שייטלען ב"ה, אפילו נישט מיט א כל שהוא, כ'מין אפילו ביי בעלי בתישע שטובער.

הגר"א: כ'בין שוין געווען אמאל דארט אויף א שבת, און כ'האב געזעהן די ישיבה.

הגרא"ד: כ'מין אז דאס איז זייער א גוטער מקום פאר א ישיבה. ס'איז דא פלאץ ס'זאל ווערן אויסגעברייטערט?

רבינו: אביסל איז נאך דא.

איבעראל וואקסט ברוך השם אידישקייט.

הגרא"ד: אבער דאס אז ס'זאל נישט זיין כמעט קיין שייטלען דאס איז טאקע א זעלטענע זאך, ביי אזא גרויסן ציבור.

הגר"א הזכיר מה ששמע לפני הרבה שנים מהגרא"ד אודות

שהרה"ק הצמח צדיק מוויזשניץ דרש נגד פירצת הפאה נכרית

הגרא"ד: דעמאלטס איז געווען די מעשה אז די ערשטע פרוי האט אנגעטוהן א שייטל, דעמאלטס איז עס געווען א גרויסע פירצה, דער צמח איז דאך געווען רב אין שטאט...

רבינו: דאכט זיך מיר אז דער קול אריה שרייבט אויך אויף אים דעם טיטל 'אב בי"ד וויזשניץ'.

הגרא"ד: יא, ער איז געווען רב, דער אמרי ברוך, און דער אהבת ישראל זענען אויך געווען דארט רב, זיי האבן ממלא מקום געווען רבני'שע תפקידים.

בארייכערט אייער שטוב מיט

אוצרות

היסטארישע און באלערנדע ארטיקלען פאר די גאנצע משפחה
ידיעות - השקפה - היסטאריע - זכרונות - חינוך - פאמיליע - בחורים - קינדער





מפעל החסד "ידי משה"

ע"ש כ"ק מרן רבינו משה בהגה"ק רבי חיים צבי זי"ע

שע"י התאחדות האברכים דחסידי סאטמאר
בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ע"ש כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זי"ע

המשרד: רח' קדושת יו"ט 17 שיכון קרית יואל בני ברק, טלפקס: 6168833

אורך ימים ושנות חיי"ם

בשם מאות משפחות אנ"ש הנהנים מפעולותינו, נשגר בזה מיטב ברכותינו ואיחולינו, קדם
מע"כ ידידינו ומכובדינו, האי גברא יקרא, הודף צדקה וחסד תדירא, תומך נלהב לכל
קדשי קהילתנו המעטירה, חיי"ם שיש בו כל מידה נכונה, תומך מפעלינו בכל עת ועונה,
שמו מהללים בשפתי רננה

הרבני הנגיד הנכבד, בעל צדקה וחסד

מוה"ר חיים קאהן הי"ו

אב"י בחיל יאמס בורג יע"א

לרגל השמחה שבמעונו, רוממות קל בגרונו

בהולדת נכדתו בכורתו תחי'

אצל בנו האברך החשוב

הר"ר אליקים יעקב הי"ו

וערופה ברכתנו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה, שיזכה לרוות מיוצ"ח תענוג ונחת,
מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין קהילתנו הקדושה, ובשכר זאת
יתברך בכל ברכאן דנפישא.

החותמים למען שמו ברגשי אהבה והערכה
ש"ב:

חיים מאיר גאלדבערגער

פסח אהרן גרינוואלד

בשם מפעל החסד "ידי משה"

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

מתוך דברות קודש מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

אצל שיעור פרקי אבות שב"ק פרשת אמור שנת תשע"א לפ"ק - בביהמ"ד הגדול בקרית יואל

אבער אז מען פארט אויף א לוסט רייזע און מען נוצט רבי שמעון פאר א דעקל, לאז ארויס רבי שמעון! באנוץ זיך נישט מיט רבי שמעון! מען דארף צו וויסן אז ארץ ישראל איז פלטיג של מלך, די תפלות זענען אסאך העכער, די תורה איז העכער, די מצות זענען העכער, און לעומת זה א פגם עבירה, אפילו א עבירה קלה, איז אויך אסאך הארבער, ווייל דאס איז בפלטיג של מלך. רבי שמעון האט טאקע ברייטע פלייצעס, אבער דאס איז אויב מען פארט נאר צו רבי שמעון, אבער אויב פארט מען פאר שווארץ טאג, דעמאלטס נישט. רבי שמעון ווייסט ווער עס קומט צו אים דייקא!

דאס זאגט די משנה דע מה למעלה ממך, דאס מיינט ארץ ישראל גבוה מכל הארצות, פלטיג של מלך, לויט דעם עין רואה ואוזן שומעת, ווייל יעדע מעשה אין ארץ ישראל איז מען דן אנדערש, יעדע מעשה איז אסאך העכער אין ארץ ישראל ווי אין חוץ לארץ, א מצוה און להיפוך חס ושלום.

מען האט יעצט אנגעהויבן צו לערנען פרק מקום שנהגו, און מיר האבן געהאט די גמרא (פסחים נא): כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בפניו ושלם בפניו, רבי שמעון איז כדאי לסמוך עליו בפניו, סיי די וואס פארן באתרא קדישא אין מירון צו זיין בפניו, און אויך שלא בפניו, די אלע אידן וואס זענען שלא בפניו און געפונען זיך דא, די אלע אידן וואס לערנען א מימרא פון רבי שמעון און זענען זיך מקשר מיט רבי שמעון, כדאי הוא לסמוך עליו, אויסצופועל'ן א ישועה, און צו געהאלפן ווערן בכל מילי דמיטב.

די משנה זאגט (אבות פ"ב מ"א) דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת, קען זיין די גמרא זאגט (סנהדרין פז) ארץ ישראל גבוה מכל הארצות, עס מיינט נישט גבוה בגשמיות, אז מען וועט קוקען די מאפע וועט מען זעהן עס איז לאו דוקא, נאר דער פשט איז ארץ ישראל גבוה מכל הארצות ברוחניות, די קדושה פון ארץ ישראל איז גבוה מכל הארצות, עס איז נישט דומה די תורה און די מצות און די תפלה אין ארץ ישראל ווי אין חוץ לארץ, עס איז פיל העכער, אבער פון די אנדערע זייט א פגם עבירה אין ארץ ישראל, אין פלטיג של מלך, יעדע תנועה קלה במחשבה דיבור ומעשה חלילה, איז אסאך הארבער ווי ערגעץ אנדערש.

אונז שטיי מיר אין חודש אייר, פאר די הייליגע הילולא פונעם הייליגן תנא רבי שמעון בן יוחאי, ס'איז דא אידן וואס פארן קיין מירון ווייל זיי האבן אן השתוקקות, מען פילט אן הרגשה, צו זיי האבן א בקשה און זיי פארן אויספועל'ן א ישועה, אנדערע פארן כדי אפצוגעבן א שבח והודאה, זיי שפירן א חוב אפצוגעבן א דאנק וואס זיי זענען געהאלפן געווארן בזכות רבי שמעון, אין פריידן צו אין ליידיג פארט מען צו רבי שמעון, נו, אז א איד איז משתוקק, ווער עס איז שוין דארט געווען ווייסט די געוואלדיגע התעוררות וואס דארט איז דא, ס'איז א געוואלדיגע עת רצון, די געוואלדיגע שמחה של מצוה באתרא דמר פונעם הייליגן תנא אין מירון, און אז מען פארט אהין זיך מדבק צו זיין באור קדושתו ביי זיין הילולא, אויף אזא אופן, כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו, רבי שמעון איז זייער גרויס, ער האט ברייטע פלייצעס.

מתוך דברות קודש

במסיבה לטובת מוסדות יטב לב באה"ק - יום א' פרשת במדבר שנת תשס"ז לפ"ק בויליאמסבורג

קודש. מ'קען פארשטיין ווען איינער פארט קיין מירון ווייל ער וויל זיין ל"ג בעומר ביי רבי שמעון; ער וויל זיך אויסגיין דאס הארץ, ער פארט מתפלל זיין, ער דארף א ישועה, ער דארף הצלחה. רבי שמעון איז אלעס ווערד. ס'איז כדאי די שפען. אז מ'פארט צו ר' שמעון, און מ'פארט מיט ערליכע געפילן, מיט הייליגע געפילן, און מ'איז דארט אין מירון און נאך אזעלכע הייליגע מקומות ווי דער קבר פון רבי שמעון בן יוחאי, איז די שפען אויסגעצאלט, און מ'קומט אהיים מיט גרויסע רווחים. דאס קען מען פארשטיין.

אז מ'רעדט פון פארן קיין ארץ ישראל, דארף מען אביסל אויסשמועסן מיט אנשי שלומינו.

מיט א וואך צוריק איז געווען ל"ג בעומר. ס'זענען געפארן פון אמעריקע אסאך אידן קיין ארץ ישראל, אסאך אידן פארן יעדעס יאר. נו, לכבוד ר' שמעון איז ווערד די טירחא. ס'פארן אידן, חסידים ואנשי מעשה, אזא געהויבענער טאג ל"ג בעומר, צו זיין ביזומא דהילולא באתרא קדישא אין מירון.

איך בין שוין אויך געווען אין מירון, נישט איין מאל. ס'איז זייער א געהויבענער געפיל, ס'איז זייער הייליגע געפילן, באמת רגשי

טוב להתפלל בביהמ"ד, ס'איז ענדערש און בעסער מזאל דאווענען אין ביהמ"ד, "ומכוון דעתו למקום המקדש", וואס אויב מ'איז מכוון, - האט ער דארט א גרויסן בירור, אז וואו די כונה פון א מענטש איז, דארט געפינט מען זיך - ממילא איז עס כאילו עומד שם, אזוי ווי ער שטייט במקום המקדש; ווי איידער צו זיין סמוך ביים מקום המקדש, דארט וואו ס'איז דא א חשש פון מחשבת מינות, צו פריצות, און חזיון לרשעים. אזוי שרייבט ער.

איך וויל זאגן דא, אונז האבן אויך געהאט א יומא דהילולא לכבוד ר' שמעון בן יוחאי. הגם אונז ווילן דאס נישט מדמה זיין צו אתרא קדישא מירון; אבער ס'איז ענדערש צו זיין דא צווישן אנשי שלומינו אין ביהמ"ד, און זיך משמח זיין מיט די הילולא פון ר' שמעון בר יוחאי, און מכוון זיין דעתינו צו אתרא קדישא מירון, כאילו אונז זעמיר אויך דארט - און כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו, בין בפניו ובין שלא בפניו, סיי אז מ'איז דארט און סיי אז מ'איז נישט דארט בפועל, נאר מיט'ן מחשבה איז מען דארט; ווי איידער - איך רעד פון די וואס פארן אהין לשם טורים, מיט די בילדער-מאכער, מיט אלע פטשעווקעס, און משוטט זיין - ארומפארן אין ארץ ישראל און נכשל ווערן מיט הרהורי עבירה פון מינות וכפירה, מיט הרהורים אסורים, און גיין דא און דארט וואו מ'דארף נישט, אזעלכע מקומות וואס ס'פאסט נישט פאר א חסיד'ישן איד בכלל און פאר א סאטמארער חסיד בפרט. ס'איז ענדערש צו ויצן אינדערהיים.

ס'איז מיר א ווייטאג ארויסצוברענגען, אבער ס'מוז ארויסגעברענגט ווערן און ס'מוז ארויסגעזאגט ווערן, ס'איז שוין יעצט נאך ל"ג בעומר, אבער קומענדיגן יאר וועט ווייטער זיין ל"ג בעומר, און ס'וועט ווייטער זיין א רצון צו פארן. איז ווער עס פארט בדחילו ורחימו, מיט ערליכע כוונות - מ'גייט נישט אין ערגעץ, מ'פארט נישט אין ערגעץ ארום; ס'אינטערעסירט מיך נישט, איך קום צו די הילולא פון ר' שמעון בן יוחאי, און איך וויל זיין ראוי צו זיין ביי די הילולא פון ר' שמעון בן יוחאי, - נאר אזוי איז ווערד די שפעצן. און נאר אזוי, אז מ'פארט ערליך און ריין ווי א חסיד'ישער איד, מ'פירט זיך אויף דארט ווי אן ערליכער חסיד'ישער איד, האט מען די זכיה באמת זיך משמח צו זיין מיט א שמחה עילאה ביזמא דהילולא פון ר' שמעון בן יוחאי. און דעמאלטס, און נאר דעמאלטס, איז צו האפן אז ר' שמעון איז א מליץ טוב פאר אים, און ער קומט אהיים מיט א סל מלא ברכות וישועות.

דאס איז וואס מען האט דא געפילט אז מען מוז ארויסברענגען, אפילו ס'איז נישט געזאגט געווארן פאר יעדן איינעם; אבער פאר א מיעוטא דמיעוטא איז עס געזאגט געווארן. איז פאר די וועמען דער פסוק מיינט, וואס ער וועט פארשטיין אז אים מיינט מען, וויל מען אים זאגן: יא, דיך מיינט מען!

ליידער איז עס אבער נישט אזוי אינגאנצן. ס'איז דא אסאך - איך וויל נישט זאגן קיין סאך - ס'איז דא א מיעוט, וואס פארן קיין ארץ ישראל, זיי פארן אויף א טור קיין ארץ ישראל, און אינעם טור איז אריינגענומען אין חשבון אז איין טאג וועט מען פארברענגען אין מירון א ל"ג בעומר, מיטצוהאלטן די חגיגה אין מירון.

ס'איז א חיצונית'דיגע געפארעכטס. מ'פארט ארום אין ארץ ישראל פאר תענוג, פאר טורים. ותמלא הארץ אותם, מ'פארט איבעראל, וואו ס'לאזט זיך. מ'עסט מכל הבא ליד, איבעראל זעהט מען נאר לשה'ק'דיגע אותיות; מ'עסט דא, מ'עסט דארט. דאס פריצות אין ארץ ישראל איז מורא'דיג. אין ארץ ישראל איז שוין שטארק הייס, ממילא ברענגט דאך דאס ארויס דעם גאנצן יצר הרע ר"ל.

די פגם עבירה אין ארצנו הקדושה איז א סאך הארבער, אן עבירה אין פלטרין של מלך איז א סאך הארבער. ס'איז גענוג ווען מ'פארט ארום אין אמעריקע, צי אין אנדערע פלעצער אין חוץ לארץ. ס'איז נישט איידל און ס'איז נישט שוין און ס'איז נישט ערליך, און ס'איז שעדליך. אבער דאס זעלבע זאך אז מ'טוט אין ארץ ישראל, איז דאס פי כמה וכמה. דארף מען וויסן, דאס איז ארץ הקודש. דאס וואס מ'האט געהערט און וואס מ'האט געלערנט, דאס איז נישט געזאגט געווארן בלויז פאר יענעם, דאס איז דאך געזאגט געווארן פאר זיך אליינס אויך.

מ'פארט ארום ווי א טוריסט, מען גייט אויף אלע פלעצער וואס ס'לאזט זיך, און ס'איז א חרפה און א בושה צו זאגן. איך רעד שוין נישט וואס מ'גייט אויף מאדערנע נישט אזעלכע איידעלע מקומות, וואס איז אויסגעשטעלט פאר טוריסטן. נאר מ'גייט צו מערת המכפילה און צו קבר רחל, וואס איז טאקע באמת א מקום קדוש, אבער ס'איז דאך א סכנה נוראה אהינצופארן, היינטיגע צייטן ווער ס'ווייטט. אבער אז מ'איז א טוריסט, מוז מען דאך איבעראל אנקומען, ליידער אויך צום כותל המערבי.

הגם דער כותל המערבי איז הייליג, אבער ס'איז א חרפה און א בושה איינער וואס איז נתחנך געווארן אין א סאטמארער מוסד זאל פארן קיין ארץ ישראל און ער זאל אהינגיין! אים מיינט דאס נישט? ווען דער פעטער ז"ל האט געשריבן דעם "על הגאולה ועל התמורה", פאר וועמען האט מען דאס געשריבן? וועמען איז דאס מחייב?

מ'הערט פון אידן וואס זענען געווען אין ארץ ישראל, זיי זענען אהיימגעקומען און זיי האבן מיר עס איבערגעגעבן מיט ווייטאג. זיי האבן זיך פאר זיך אליינס געשעמט.

איך וויל נאכזאגן די דברות קודש פון פעטער זכרוננו לברכה, בנוגע גיין צום כותל און אנדערע מקומות הקדושים, וואס איז געדורקט אין "על הגאולה ועל התמורה". זאגט ער דארט: "יותר

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הגנו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללנו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

הולדת הבנים

- ר' יואל אליעזר בלושטיין נ"י
- ר' יודא לייב ווייס נ"י
- ר' יואל זארגער נ"י
- ר' יואל פריעדלענדער נ"י

הולדת הבנות

- ר' שמעון (ברמ"י) ווייס נ"י
- ר' יואל (ברא"י) עפשטיין נ"י
- ר' יוסף משה שלום פארגעס נ"י
- ר' שלמה צבי קארנבלי נ"י
- ר' משה יודא קויפמאן נ"י

הכנסת בניהם לעוה"מ

- ר' מנשה פעלדמאן נ"י
- ר' משה שמואל לאנדא נ"י
- ר' זלמן לייב קליין נ"י
- ר' יקותיאל מאלח נ"י
- ר' יצחק פארגעס ע"ה
- ר' חיים זלמן ווייסבערג נ"י

ירושלים

הולדת הבנות

- הרב ר' נחום משה היימליך שליט"א, ראה"כ
- ר' עמרם ראטער נ"י
- בן ר' שמואל ראטער נ"י

אירוסים הבת

- הרב יהושע אשר כהנא שליט"א
- רב משכנות הרועים
- וראש כולל רבנים דקהילתנו

בארא פארק

הולדת הבנות

- ר' שמואל דייטש נ"י

מאנסי

הולדת הבנים

- ר' משולם זושא לעווי נ"י
- ב"ר צבי חיים לעווי נ"י, בארא פארק
- ר' יושע וואלף שווארץ נ"י
- בן ר' אשר אנטשיל שווארץ נ"י, ירושלים
- חתן ר' ישראל חיים גוטמאן נ"י

הולדת הבת

- הרב יעקב ווייס שליט"א
- בן הרב דוד יואל ווייס שליט"א, ירושלים
- חתן הרב אברהם משה קרויס שליט"א

הכנסת בניהם לעוה"מ

- ר' יושע איצקאוויטש נ"י
- ר' ברוך גלובער נ"י
- ר' ברוך פרענקל נ"י
- ר' משה ברוך ווידער נ"י
- ב"ר מענדל בער ווידער נ"י, קרית יואל
- חתן ר' אליעזר משה מאלק נ"י
- ר' יעקב יחזקי' מארקאוויטש נ"י
- ב"ר שמואל דוד מארקאוויטש נ"י
- גבאי דקט"ל וויליאמסבורג

מעלבויירן

הולדת הבן

- ר' ישראל מענדל שניצלער נ"י
- הרב יודא קאהן שליט"א
- להולדת נכדו

וויליאמסבורג

הולדת הבנים

- ר' ישעי' יצחק ב"ר זושא הכהן רובין נ"י
- מנהל ת"ת קינדער גארטן
- חתן ר' אייזיק הערש בערקאוויטש נ"י
- ר' יואל ב"ר אשר יעקב עקשטיין נ"י
- חתן ר' אברהם שלום ראזענצווייג נ"י
- ר' יואל ב"ר בערל יאקאבאוויטש נ"י
- חתן ר' שמעון עוזר מיטטעלמאן נ"י

הולדת הבנות

- ר' יצחק מאיר ב"ר נפתלי בראווער נ"י
- חתן ר' מרדכי לייב ראטה נ"י
- ר' מתת' ב"ר פנחס בראך נ"י
- חתן ר' משה יודא ב"ר גאלדבערגער נ"י
- ר' צבי דוב ב"ר משה ארי' פריינד נ"י
- חתן ר' יקותיאל משה שניצלער נ"י

לאנדאן

הולדת הבנים

- הרב יעקב אייזאנבאך שליט"א
- ולחותרו ר' מרדכי וואזנער נ"י
- הרב ר' חיים יודא באב"ד שליט"א ר"י תורת חסד
- ולאביו הרב יצחק מטארי קוב שליט"א
- חתן הרב אברהם שמואל שטערן זצ"ל ר"י תורת חסד
- ר' משולם שרגא יאקאבאוויטש נ"י
- ולאביו ר' ישראל זאב יאקאבאוויטש נ"י
- ולחותרו ר' מענדל נידערמאן נ"י, אנטווערפן
- ר' משה צבי גריפעלד נ"י
- ולאביו ר' יעקב יצחק גריפעלד נ"י
- ולחותרו ר' עמרם הערמאן נ"י
- ר' ישראל מארמורשטיין נ"י
- ולאביו ר' צבי אליעזר מארמורשטיין נ"י
- ולחותרו ר' אברהם יושע לעוו נ"י

אירוסים צאצאיהם

ר' שמואל פרענקל נ"י, וויליאמסבורג	החתן שלמה אברהם נ"י	ר' שמעי' נחום קעסלער נ"י, וויליאמסבורג
ר' מרדכי לייב לאנדא נ"י, וויליאמסבורג	החתן יצחק אייזיק נ"י	ר' אהרן הערש מיטטעלמאן נ"י, בארא פארק
הרב מנחם צבי כהנא שליט"א, דומ"ץ קארלסבורג וויליאמסבורג	החתן שלמה נ"י	הרב נפתלי אלימלך וואגשאהל שליט"א רב ביהמ"ד אור לשמים אפטא וויליאמסבורג
ר' יצחק מרדכי פרעדמאן נ"י, בארא פארק	החתן יעקב נ"י	ר' נתנאל אלטמאן נ"י, קרית יואל
ר' יוסף דוד מיטעלמאן נ"י, בארא פארק		ר' מאיר לייב זעלצער נ"י, בארא פארק
ר' יחיאל מיכל ווערצבערגער נ"י, קרית יואל	החתן יעקב מאיר נ"י	ר' פנחס גוטמאן נ"י, קרית יואל
ר' שלום יצחק שעהר נ"י, קרית יואל	החתן חיים שלמה צבי נ"י	ר' אהרן יצחק דוד לאנדא נ"י, קרית יואל
ר' אהרן ווייזער נ"י, ממשד דקהילתנו לאנדאן	החתן אברהם יצחק נ"י	ר' נחמן מאטיאש נ"י, לאנדאן
ר' אלטר מרדכי פויגל נ"י, לאנדאן		ר' יעקב נח ענגעל נ"י, בני ברק



אדער קען מען שיקן דורך א פקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-527648437 און אין אר"י 845-662-5579